

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12
Pe 1 lună . 2

Nrul de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se îna-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Rostul culturii maghiare.

(R). Acum, după ce Apponyi a trecut la nemurire prin crearea legii școlare, care n'are alt scop decât statificarea școalelor primare, apare ca foarte ciudat articolul ziarului »Budapesti Hirlap« (nrul dela 23 c.) privitor la *cultura maghiară*. După ce spune că misiunea culturală a statului ungar este să asigureze, prin armele culturii, hegemonia neamului unguresc, declară:

»Este greșit și nu duce la scop căutând rezolvarea chestiei în statificarea învățământului primar«...

Și cu un aparat mare, într'un lung prim-articol, organul contelui Apponyi caută să dovedească aserțiunea de mai sus.

»Inafară de partea bănească — scrie numitul organ — și pe lângă interesele drepte ale confesiunilor, împotriva statificării învățământului primar obiecțiunea noastră cea mai de cap-tenie este că pe banii noștri proprii am crește dușmani și pe banii noștri proprii am spori elementele culturale ale dușmanilor noștri.

Și mai la vale:

»Până ce pe teritoriul curat naționalist școala ungurească nici în privința limbii nu ar face multă ispravă, pe teritoriu mixt și pentru unguri cu favorabil procent, în apropiere de orașele maghiare, se poate ajunge oarecare succes, dar numai în privința limbii; dar nici acesta nu prin școlile elementare, ci prin asilele de copii. Școala tinde să dea cunoștințe, limba nu este decât un mijloc; mijloc potrivit este numai limba maternă și limba maghiară cade astfel, prin necesitate, pe al doilea plan.

»Pe teritoriu cu populație naționalistă covârșitoare nici asilele de copii, nici școlile primare nu duc la scop, pentru că viața nu sprijinește tendința școlii. Și după cum nici dintre noi nimeni n'a învățat nemțește în școale, ci cel mult înafară de școale, tot așa, e natural, că dacă cineva n'a învățat ungurește în școale mai înalte decât cele elementare, în viață puțin o să mai audă ungurește și nu va mai vorbi această limbă, ci va uita-o. Și chiar dacă n'ar uita-o, simțire maghiară nu-și va însuși, după cum nu și-au însușit agitatorii din parlament cari vorbesc ungurește«.

Ce-i asta? Curat argumentele pe cari noi, naționalitățile, le invocăm de când s'a pornit curentul inavubil de-a se înjosi învățământul drept mijloc de maghiarizare. Le-am invocat stăruitor mai ales pe vremea când se discută în parlament proiectul lui Apponyi.

P'atunci »Budapesti Hirlap« nu voi să s'audă însă de aceste puternice argumente pe cari deputații noștri le-au desvoltat atât de frumos și le-au susținut cu toată convingerea lor.

Ce s'a petrecut d'atunci? S'au cumințit coaliționiștii și imperialiștii dela susamintitul organ vor să abandoneze politica de maghiarizare cu ajutorul școalelor?

Cătuși de puțin! Ci avem a face cu una din perversitățile obișnuite ale acestor politicieni de răspântii.

Ei știu, că statul n'ar putea să susțină școalele dacă, într'adevăr, confesiunile s'ar hotări într'o bună dimineată să renunțe la

acest drept al lor. Iată de ce organul lui Apponyi invocă în primul rând »partea bănească«... Li prepară pe unguri să nu se aștepte la cine știe ce lucru mare, căci nu e cu putință să se statifice multe școale, nefiind bani. Este apoi la mijloc dreptul confesiunilor și considerantul puternic că de ce să-și crească ungurii dușmani pe »banii proprii« (?), mai ales că, la urma urmelor, nici nu se poate: școalele primare nu pot promovă maghiarizarea naționalităților!...

»Politica maghiară culturală în viitor trebuie să fie deci a pune greutatea pe școalele — secundare«, — iată concluzia la care ajunge organul ministrului Apponyi, grăbind îndată să și arate ce este de făcut pentru ca cel puțin în școalele secundare ale naționalităților »să nu domine, ca în prezent, un spirit dușmănos«...

»Avem trebuințe culturale atât de multe — scrie »B. H.« — și puterea materială ne este atât de mică, încât nu-i permis să cheltuim decât numai pentru lucruri cu *absolut succes*. Să sporim deci școalele secundare în toate părțile maghiare... și dacă sunt puțin de statificare, apoi să statificăm nu școalele elementare ale naționalităților, ci pe cele secundare!...

Să luăm aminte: »Budapesti Hirlap« ne arată care este punctul al doilea din programul ministrului Apponyi.

Adevărat, că *deocamdată* nu se poate proceda — »radical« (cuvântul este al ziarului maghiar) »ci în mijlocul marilor greutăți« guvernul unguresc s'ar mulțumi să-și mărească cercul de putere în ce privește »numirile profesorilor și afacerile disciplinare«...

»Deplina statificare este însă singurul leac radical și nu-i permis să ne oprim aici în fața considerantelor de libertate. Nu e nici o nevoie să vorbim de școale profesionale, când ne gândim îndeosebi la *naționalități*; și nu-i nici o nevoie să zicem: între drepturile confesiunilor nu se pot face deosebiri. Se poate și chiar trebuie să facem!

Așa scrie organul ministrului Apponyi.

Ca să fie și mai clar, și îndoială să nu rămână asupra întregii mentalități a celor din guvern, continuă:

»Să nu ascundem realitatea în dosul doctrinelor. Să nu vorbim de egalitatea drepturilor, dacă vrem să susținem supremația unei rase; și să nu vorbim de egale libertăți, dacă vrem să întărim domnia neamului unguresc!...

»Trebuie statificate școalele secundare ale naționalităților și politica noastră internă dirigeată astfel, cu vieța să ajute școala și să demonstreze, că fără a ști ungurește, nu se poate trăi în Ungaria!«...

Iată rostul culturii ungurești, iată cum înțeleg fruntașii neamului unguresc menirea școalei...

Iată, mai presus de toate, perspectiva ce ni-se deschide: atac împotriva școalelor noastre secundare, după ce școalele noastre primare și toți învățătorii au ajuns la absoluta discreție a guvernelor ungurești.

Numitul organ vrea să corecteze însă chiar legea lui Apponyi. Cere anume, ca închiderea școalelor și detragerea ajutorului de stat pentru învățător și preot să nu se mai facă prin minister, ci să i-se încredințeze acest rol inspectorului școlar regesc... Ce atâta corespondență între ministru și episcop? Mai repede merg lucrurile dacă totul va fi în mâna inspectorului!... Mai ales că, așa scrie, episcopii sprijinesc pe învățătorii agitatori.

În toată lumea școalele sunt considerate ca mijloc de a desevarși cultura și a da poporului cunoștințe cari să-l ajute în lupta grea a vieții. În Ungaria șefii partidelor ungurești vor să degradeze școalele la simplu mijloc de maghiarizare și însuși organul unui ministru, vorbind de cultură, *propagă revoluția*. Ce altceva sunt adică îndemnurile de a face deosebiri între confesiuni, de a nu respecta principiile de egalitate și libertate fără cari nu poate să existe nici un stat?...

Partidele, cari în felul acesta vor să fericească un popor, pot — așa se vede — s'ajungă și să se mențină la guvern... Pot să distrugă instituțiuni vechi și folositoare statului. Socotim însă, că vieța lor este efemeră și la nici un caz nu este considerant etic în virtutea căruia să aibă îndreptățirea la vieța mai lungă... Șovinismul acesta, reprezentat cu atâta selbătăcie de partidul kossuthist, este pe sfârșite. Numai agonia ne poate înfățișa astfel de aberațiuni.

Presă maghiară este strașnic alarmată de cele ce s'au petrecut în congresul partidului de drept croat, ținut alaltăieri în Zagreb. Li supără pe șoviniști îndeosebi un lucru: aliații lor de până ieri i au numit »aziatici brutali« și »străini, a căror jug trebuie scuturat«. S'a zis apoi, că și croații mai mari garanții de progres ar avea sub scutul Austriei democratice decât în alianță cu Ungaria feudală.

Și lucrurile acestea le-a spus un deputat sloven (Hribar), care a fost aplaudat, în loc să fie arestat îndată, cum le-ar fi plăcut ziarelor maghiare.

Românii și poporalii. Într'un număr trecut al ziarului am luat notă și noi, că un fost candidat de deputat naționalist român ar fi pactat cu poporalii din incidentul alegerii dela Careii-mari. Svonul acesta îl colportase presa maghiară. Suntem în pozițiunea de a declara acum, că alegătorii români din cercul Careilor-mari n'au votat cu nici unul dintre candidați. Ei ar fi votat cu candidatul socialist Jocsák, dacă acesta nu s'ar fi retras, ca să nu expună cercul la o nouă alegere, provocând balotagiu.

Pe tema pactării (neadevurate) a poporalilor cu românii s'a născut o polemică vehementă între ziarele »Alkotmány« și »Pesti Hirlap«. »Alkotmány« răspunde învinuirii lui »P. H.«, că partidul poporal n'a pactat cu românii, dar *dacă e să pacteze,*

atunci mai bine pactează cu românii, decât cu evreii. Numai cât la aceasta mai e nevoie și de consimțământul românilor. Iar cu acesta nu se vor întâlni partidele ungurești.

Ziarul clerical își termină articolul, adresat lui P. H. astfel:

»Recunoaștem, că cu românii ne putem împăciui mai degrabă decât cu evreii. Pentru că românii, dacă se trezesc, trebuie să recunoască, că au să țină cu ungerimea creștină, dar ovreimea pe lângă toată trezirea ei lucrează împotriva Ungariei creștine«.

Cu totul altceva vor recunoaște românii după ce se vor trezi!

Se sparge coaliția.

Câtă însuflețire i-a unit pe părinții patriei în coaliție, ca astfel cu propriile »puteri unite« să exploateze drăguța de putere a țării.

Dar n'a trecut multă vreme și au început să fie geloși unii pe alții, adică cei mai puțini au început să-i invidieze pe cei mai mulți, căci aceștia se bucurau de mai multe favoruri, își puteau satisface mai multe interese. Săracă țară, cui i-a mai trecut prin minte binele și interesul tău!?

Se simțea de mult, că partidul poporal (poporal, pentru că exploatează poporul) nu se simte bine în legăturile coaliției, unde kossuthiștii sunt domni și ei dispun de toate bunătățile. Ne aducem încă bine aminte de ultima ședință a camerei, când Hencz i-a atacat atât de vehement pe kossuthiști. Kossuthiștii însă au căutat să-i mulcomiască pe poporali, au căutat să-i împace, ca astfel să nu se deoache coaliția în fața țării. Unii au dat, alții au mai lăsat și s'a susținut și pe mai departe societatea.

Dar a urmat alegerea dela Careii mari. Kossuthiștii deja de cu vreme anunșaseră, că nu i-se va pune contracandidat candidatului kossuthist. Poporalii însă n'au voit să înțeleagă acest avertisment și au pus și ei candidat — ca să cadă față cu kossuthistul. Căderea aceasta, care a mai fost garnisită și cu certe, cu conflicte și cu bătăi, i-a făcut pe poporali să-și iasă din piele și să dea de veste în țara întreagă, că repășesc din coaliție.

Poporalii reasumează cauzele repășirii lor din coaliție, prin gura deputatului Zboray astfel:

»Am înțeles dispoziția generală, care se găsește nu numai în partidul poporal, ci și într-o parte a partidului independist. Am experiat, că nici transacțiunea economică nu progresează nici cu un pas în favorul nostru, nici autonomia vamală n'am putut-o realiza, nici banca națională, iar din postulatele naționale n'am obținut nici barem cât e negru sub unghie«.

Presa kossuthistă spune pe față, fără rezervă, care e cauza repășirii partidului poporal din coaliție:

»Nu e la mijloc nici o altă cauză, decât gelozia de putere din partea poporalilor. Partidul poporal, pe lângă toată minoritatea lui disparentă a avut parte la puterea, pe care a creat-o marea majoritate a partidului independist. Partidul poporal a voit să folosească acum această putere, ca să se estindă, partidul kossuthist însă a respins totdeauna o astfel de tendință. De aceea s'au supărat poporalii și de aceea urmează acum secesiunea... Intreagă chestia însă numai atunci ar avea însemnătate, dacă partidul poporal ar produce cu ea năcaz, dar coaliția și după repășirea lui va rămânea destul de tare pentru a rezolvă îndatoririle luate (față cu Coroana. N. Tr.), de-o atât de minimă importanță și însemnătate a fost fracțiunea poporală. Partidul poporal nici nu s'a gândit numai la sine, ci a crezut, că prin repășirea sa va produce încurcături între independiști, dintre cari de asemenea îi vor urma unii«.

Ministrul Zichy Aladár, după repășirea din coaliție a partidului poporal, își va da demisia. Această demisie, cum îi place să afirme presei kossuthiste, nu va produce criză în cabinet. Tot așa Rakowszky nu va mai avea șanse de a fi ales vicepreședinte al camerei pentru sesiunea viitoare. El a și spus, că nu mai reflectează la acest post.

Un ziar kossuthist, înregistrând veștile despre spargerea coaliției, spune între altele:

»Partidul independist poate răsufla ușurat, căci se scapă de o grea povară. Cu partidul poporal întunecimea reacționară va repăși cu armata neagră«.

Sunt caracteristice aceste afirmațiuni, sunt proprii conducătorilor destinelor biete noastre țări. Din ele se pot convinge de adevăr toți cei ce se mai îndoiesc de ticăloșia celor dela cârmă. Oricine se poate convinge, că pe acești matadori nu-i împinge la activitate publică decât nesațiul de a profita pentru ei înșiși și nu i-a unit nimic altceva, decât nepotolita poftă de a exploata poporul și tot ce mai poate fi exploatat în această nefericită țară.

O societate, pe care o leagă interese mai mari, interesele unui popor, ori ale unei țări, nu se disolvă pe motive atât de mărginite, atât de egoiste, atât de ridicole.

Iată i deci în adevărata lumină pe fericitorii acestei țări, iată-i în lumina, pe care înșiși și-o revarsă asupra sufletelor proprii, suflete înguste, perverse, înegrite de cele mai mârșave păcate, de cari poate fi capabil un om, care dispune de soartea milioanei.

Se sparge coaliția, ca prin această spărtură să lucească lumina adevărului. Nu peste mult se va sparge toată șandramaua, ridicată de acești oameni nelegiuți, ca pe ruinele ei să se ridice triumfător adevărul, în toată splendoarea lui.

Teroarea dela Beiuș.

Pe când scriem aceste șire, clubul deputaților naționali este aproape întreg în Beiuș. Deputatul Ioan Suciu, organizatorul campaniei electorale, Mihali și Damian sunt dela începutul luptei acolo, Ștefan Pop, Bredicianu și Novac au venit pe rând iar acum, în urma solicitării telegrafice, au plecat acolo și Maniu, Goldiș și Vlad. Cu un cuvânt aproape întreg clubul deputaților este în Beiuș.

Ceeace se petrece în Beiuș solicează într'adevăr prezența lor a tuturor acolo. Nu mai e vorba de o luptă electorală, mai mult ori mai puțin agitată, de obișnuitele abuzuri electorale ce se săvârșesc cu o aprobare generală față de »trădătorii de patrie români, ci de un adevărat război, pe care un guvern dintre cele mai criminale ce au existat, l-a declarat dușmanului care este partidul nostru național.

Situația este într'adevăr aceasta: entuziasmul alegătorilor români și a întreg poporului pentru candidatul național Vasile Lucaciu, este colosală. A zădărnici aceste entuziasm nu se poate decât printr'un singur mijloc: cu baionetele.

Ei, bine, guvernul a dat dovezi că nu se sperie nici de acest mijloc. Este cu de dreptul îngrozitor ceeace încearcă în Beiuș. Pentru a-și scoate învingător pe candidatul său a concentrat în cerc vre-o 1500 de sulite, cu îndrumarea, asupra căreia nu mai poate fi îndoială: de a *trage în carnea românilor*. Și bestiile cu pene de coș din Beiuș au înțeles să se achite exact de misiunea lor. Ei au bătut jumătate mort pe un alegător român și l-au purtat plin de sânge din sat în sat pentru a înspăimânta satele. Ungurii din Târcaia, cari sunt ținuți de săptămâni de zile cu »rom«, sunt purtați prin satele românești cu escortă de jandarmi, ca să spargă capetele și să lovească cu ciomegele pe românii cari poartă frunză verde la pălărie și nu se declară de aderenții lor. Iar dacă li-se împotrivesc cineva, este înhățat de jandarmi, arestat și bătut până la sânge ca apoi să fie purtat prin sate drept pildă pentru

înspăimântarea celorlalți. Ticăloșii, cu un cuvânt ne mai pomenite și ne mai văzute nici în anele bine cunoscute ale abuzurilor electorale ungurești. Își poate închipui oricine ce criminale lucruri se săvârșesc, când însuși organele publice refuză îngrozite să-și dea concursul la ele fiind prea din cale afară ceeace li-se cere. Este cunoscut cazul fibirului Rednik, care fiindcă n'a tolerat ca tărăcienii secondai de jandarmi să toace în cap pe români și fiindcă n'a tolerat ca un fruntaș român să fie pe nevinovate arestat — a fost destituit telegrafic, acuzat fiind că ar ținea partea românilor. Iar ca acești nenorociți funcționari, cât de mult țin partea românilor o știe aceasta oricine. *A hesitat însă să verse sânge și pentru asta a fost destituit și înlocuit*. În locul lui au fost aduși doi unguri din Oradea-mare »oameni energici« cu li numește ziarul »Nagyvárad«.

Insuși în Beiuș a fost adus vestitul *Markovits*, cunoscutul fibirău care a organizat pe tărăcieni și care dacă vă aduceți aminte încă la începutul campaniei electorale și-a oferit serviciile spunând:

— Nu-mi trebuie armată. Trei sute de jandarmi îmi trebuie și cari să mi-să supună, și garantez eu alegerea!

I-s'a dat nu trei ci șapte sute de jandarmi, cari în momentul acesta stau la dispoziția acestui descreeat pe lângă ungurii din Târcaia înarmați cu ciomege și cu drugi de fer pentru a învinge în Beiuș.

Și când toate aceste mișelii ne mai pomenite se săvârșesc fără nici un înconjur ce să mai zicem despre cinismul fără păreche cu care fișpanul Glatz declară într'un ziar unguresc că »va veghia cu toată obiectivitatea ca alegătorii să nu fie vezați în exercitarea drepturilor lor«? Este într'adevăr culmea infamiei și a ticăloșiei.

Dealifel chiar și presa ungurească, aproape fără excepție desaproabă atrocitățile din Beiuș. Astfel »Pesti Hirlap« unul dintre cele mai șoviniste organe din Budapesta ocupându-se la loc de frunte cu alegerea din Beiuș, scrie:

»Adevărată *pădure de sulite* este dislocată în Beiuș. Jandarmi, sute ba chiar mii de soldați prefac într'un adevărat teatru de războiu, aceea parte a țării, în care cetățeni pașnici se pregătesc să-și exercite cel mai frumos drept constituțional al lor.

Este vădit că aceste măsuri prea războinice trec mult peste limitele unor simple măsuri pentru menținerea ordinii. Și nu e greu de ghicit că teroarea firească ce o stârnește îngrămadirea aceasta de baionete nu are menirea să înfrice pe alegătorii unguri din Beiuș«.

Cine nu-și dă seama ce mari, ce extraordinare trebuie să fie ticăloșiile din Beiuș, ca ele să poată stoarce indignarea și desaproabarea chiar a unui organ ca »Pesti Hirlap« care știe prea bine ce se petrece.

Iată de ce clubul național este azi în Beiuș. *Să împiedece, să oprească vărsarea de sânge*. În fața atâtor ticăloșii este nu se poate mai firesc că masele românești sunt adânc înversunate și numai o schinteie trebuie, ca să se facă ce mai cumplită vărsare de sânge.

Ziarele ungurești au dreptate când spun că masele românești sunt foarte agitate în Beiuș, nu spun însă care este pricina agitației, cine sunt agitatorii mizerabili, agenții provocători cari pun la încercare atât de multă îndelungă răbdare a poporului. Vor putea ei, cu marea lor influență ce o au asupra poporului, mulcomi spiritele ațitate până la orbire de agenții provocători ai guvernului, e cu greu să o știm în momentul acesta, în orice caz însă sângele ce totuși s'ar vărsa în Beiuș, n'ar rămânea nerăsbunat, prin adevărul veșnic a sângelui care se varsă nevinovat.

Guvernul să-și tragă deci bine de seamă, căci nepedepsit nu se poate vărsa sânge românesc. Asta să o știe.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmaci. La târgulul să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: **Loser János, Budapest.**

Terorismul crește.

— Știri telefonice dela Beiuș. —

Beiuș, 24 August, orele 10. In tot cercul domnește un terorism fără seamăn. Peste o mie de jandarmi cutrieră satele, căutând să terorizeze și maltrateze pe alegătorii români cari nu vor să știe de altă candidatură decât a lui dr. V. Lucaciu. Oamenii de încredere ai partidului național, trimiși să angajeze niște căruțe, sunt opriiți să intre în sate. Astfel, ieri chiar dr. Gavril Cosma, avocat în Beiuș, a fost scos cu puterea sulitelor din Curățele, unde se dusesse să angajeze trăsuri pentru ziua alegerii.

Markovits, vestitul fibirău, a fost și el adus aici, pentruca prin cunoscutele-i apucături și năravuri să ajute reușita ovreiiului candidat de stăpânire. Investit cu mari puteri, el n'a voit să contrasemneze biletele de legitimare ale bărbaților de încredere ai partidului național, pe când ungurii din Târcaia au toți bilet și asistați de câte 2—3 jandarmi, cutrieră satele. I-s'a și pus întrebarea: »Dar tărcăienii de ce au voie să umble pe sate?« Markovits a răspuns: »Ei nu agită poporul... Români au replicat însă: »Dar chiar fișpanul Glatz a recunoscut și mărturisit atitudinea ireproșabilă a lui Lucaciu și amicilor săi duși pe sate, contra căror nu s'a putut formula nici o obiecțiune, cu atât mai puțin vr'o transgresiune ori crimă«. Văzându-se prins, Markovits a întrerupt conversația, zicând că nu discută politică.

Se vede însă că ovreii Kardos știe ce instrucțiuni s'au dat de sus și pentruce a fost adus Markovits la alegere, căci a spus-o, în piața mare din Vașcău: »Orice ar face agitatorii valahi, Lucaciu n'are să fie ales. S'a dat aspră poruncă și se vor lua toate măsurile ca un așa agitator să nu pătrundă în dietă«.

Alt ovreii, deputatul Halász, a trimis corespondență ziarelor din Budapesta, arătând că trebuie împedecată cu orice preț învingerea lui Lucaciu, altfel se perd, pentru viitor, toate cinci cercurile române azi kossuthiste, căci dela învingerea din Beiuș se vor incuraja și celelalte.

Candidatul naționalist, însoțit de ziaristul vienez Anterich, este dus pe sate, unde cu toate ticăloșiile jandarmerești, țărani români îl primesc cu mare iubire.

Fișpanul a depeșat preturei să ia măsuri pentru paza persoanei dlui dr. Lascu, care a denunțat printr'o epistolă publică, mizerabila conspirație pusă la cale contra vicții sale.

Economul fruntaș Teodor Elleneș, din St. Miclăușul român, sosește azi aici, pentru a merge pe sate să încurajeze pe frații săi români în lupta grea ce poartă.

Din România.

DI VINTILĂ BRĂTIANU, primarul capitalei, studiază chestiunea înființării unei noi șosele pentru preumblări, cari să întrecă în frumusețe șoseaua Kiselef.

Această șosea se va face rectificându-se și lărgindu-se șoseaua Jianu, care cum se știe e paralelă cu șoseaua Kiselef.

Se vor înființa de o parte și de alta a noiei șosele, zone plantate de câte 40 de metri, alee pentru pietoni, călăreți și bicicliști, brazde și ronturi de flori, etc.

Noua șosea va fi iluminată cu electricitate și gudronată.

In sfârșit, proiectul va prevedea tot ce e necesar unei șosele moderne.

Cum însă cheltuielile de expropriere ar urma să fie mari, iar primăria e în lipsă de mari fonduri dl Vintilă Brătianu a făcut cunoscută intenția sa proprietarilor respectivi, rugându-i să cedeze micile porțiuni necesare pentru rectificarea și lărgirea șoselei, neavând ce pierde, ba din contră câștigând deoarece se va urca valoarea terenurilor lor.

Mulți dintre proprietari s'au și grăbit să primească propunerea dlui Brătianu.

Se așteaptă acum răspunsul d'nei Eliza Filipescu, care se afla la Paris și care posedă un foarte întins teren pe șoseaua Jianu.

In cazul când primăria va cădea de acord cu toți proprietarii, proiectul se va întocmi la toamnă, iar lucrările vor începe la primăvară.

Veniturile comunei București. — Veniturile primăriei capitale dela 1 Aprilie până la 31 Iulie 1907 au fost următoarele:

Din impozitele directe 706.885 lei și 18 bani; din taxele fondului comunal 2.188.291 lei și 32 de bani, din taxele comunale 654.861 lei și 87 bani, din veniturile speciale 316.487 lei și 86 bani, din subvenții 87.331 lei și 99 bani, din donațiuni și legate 9.801 și 25 bani, din rămășițele altor exerciții învechite 89.682 lei și 53 bani.

In total 4.097.245 lei și 52 bani. Față de perioada corespunzătoare a anului trecut veniturile din acest an dau un excedent de 401.023 lei și 91 bani iar față de prevederile bugetare dă un deficit de 29.347 lei și 29 bani.

Desio — Ischl.

— Buletin exterior. —

In vara aceasta întrevederile între monarhi și ministri s'au ținut șir. Multe din aceste întrevederi politice au fost niște simple momente de curtoazie, altele au mai mult ori mai puțin o importanță internațională. Una dintre întâlnirile, cari au, neapărat, înrăurire asupra raporturilor europene, a fost cea dela Desio, unde s'au întâlnit ministrii afacerilor externe a Italiei și Austro-Ungariei: Tittoni și Aehrenthal. Toate zierele mari europene au comentat întrevederea aceasta ca o apropiere amicală între cele două state veșnic vrășmașe.

Politica triplei-alianțe a izvorit din trăsătura de șac al cancelarului de fer. Bismarck a ridicat Austria în genunchiată în urma dezastrului dela Sadowa la înălțimea la care a fost, și s'a aliat cu ea: s'a aliat fiindcă Germania are totdeauna nevoie de o Austrie tare. Crispi și Nigra au fost cei dintâi politicieni italieni, cari au propovăduit apropierea politică a Italiei către cele două statele Europei centrale și, cu toate că poporul italian privește încă mereu cu ochi dornici și vașnici spre Triest, Trentino, Istria și Dalmația, urmașii lui Crispi au continuat politica germanofilă. Iredentismul acum vre-o cincisprezece ani încă era în toiul lui; cu sforțări uriașe guvernul italian a putut oprimă mișcarea naționalistă. Iar întrevederea dela Desio aruncă un vâl peste toate acestea: Italia jură din nou credință întreitei-alianțe.

De Joi ministrul Tittoni e oaspele baronului Aehrenthal, în Semmering. Comunicatele oficioase zic, că această întrevedere e numai o întoarcere a vizitei lui Aehrenthal în Italia, un simplu act de etichetă. Și trebuie s'o credem: căci de n'ar fi așa, atunci importanța întrevederii dela Desio se reduce mult, căci atunci se vestește în lung și n'larg, că toate chestiile vitale între Austria și Italia s'au discutat și clarificat acolo. Cu mult mai interesantă și însemnată e vizita, pe care i-o va face Tittoni bătrânului monarh al Austro-Ungariei

în Ischl. De mulți ani de zile aceasta e primadată, când un ministru, de externe italian e primit de Francisc Iosif. Și aceasta va să zică, la tot cazul, că știrile răspândite despre îmbunătățirea relațiilor italiene-austriace, nu sunt fictive. Pân'acum Golugowski era acel, care împiedeca un astfel de contact direct între un bărbat de stat italian și împăratul Austriei.

Dela frați.

Situația românilor din Bucovina. Intre alte lucruri bune, excelenta revistă din Iași »Viața Românească« publică în fiecare număr scrisori din părțile locuite de români, întotdeauna foarte interesante. In ultimul număr găsim un articol asupra naționalităților din Bucovina, după statistica oficială din 1900, pe care il resumăm în rândurile de mai jos. Din întregul articol reiese o constatare tristă: *Românii au ajuns în Bucovina mai puțin număroși decât rutenii.*

Statistica oficială. După statistica făcută la 1900, numărul locuitorilor din Bucovina se urcă la 723.504 suflete, din cari 229.018 români, 297.798 ruteni, 159.486 germani (socotiți și ovreii), 26.857 poloni, 9516 maghiari, etc.

Schimbarea raportului numeric între naționalități, așa de defavorabil pentru români, s'a săvârșit în ultimele trei decenii. In toate cele trei perioade, la 1880, la 1890 și la 1900, cel mai mic procent de creștere a populației il au românii.

Cu 10 ani în urmă, la 1870, raportul era cu totul altul, adică românii reprezentau 40 la sută din totalul populației și rutenii 36 la sută. După 10 ani, raportul s'a schimbat în defavorul românilor. De unde în 1870, chiar după statistica oficială, erau cu 35.741 mai mulți români decât ruteni, azi sunt cu 68.780 mai puțini decât ei.

Un fenomen curios. Un fenomen curios în Bucovina este și acesta — teritoriul locuit în majoritate de români, adică partea sudică și sud vestică, nu este un teritoriu compact național, ci împeștriat cu toate naționalitățile ce trăiesc în Bucovina.

Orașele sunt ocupate cu desăvârșire de străini, în mare parte ovreii, iar în țară sunt mulți germani.

Teritoriul ocupat de ruteni, în partea de nord și de vest, este mult mai compact în privința națională. Din 94.524 locuitori ai districtului Coșman, 83.419, deci aproape totalitatea locuitorilor, sunt ruteni, pe când cel mai favorabil raport pentru români este în districtul Gura Humorului, unde din 55.492 locuitori, 38.427 sunt români.

Pe când în districtele rutene, numărul românilor e cu totul neînsemnat, numărul rutenilor în părțile românești e mult mai mare.

Limba de conversație. Statistică tendențioasă. In statisticele oficiale nu se vorbește însă de naționalități, ci de limba de conversație, — aceasta din pricina raporturilor complicate dintre naționalități, și pentrucă în modul acesta se putea mai ușor urmări tendința, — căci e lucru cunoscut că în Austro Ungaria statisticele sunt tendențioase.

In Bucovina există deci locuitori cari aparțin unui popor fără să poată vorbi limba poporului respectiv.

Cel mai mare procent de acest fel de oameni il au românii. Mii de răzeși români, cu nume românești, în familiile cărora se păstrează amintiri din trecutul nostru glorios, și-au pierdut limba, trăind în contact zilnic cu elementul rutean nu și-au pierdut însă conștiința originii lor.

Toți acești răzeși și mazili au fost trecuți în statistica oficială ca ruteni, neluându-se în seamă declarația lor că sunt români. Apoi în alte sate din Bucovina cu populație amestecată, români și ruteni; cei dintâi, dacă știau și rusește, au fost trecuți în rândul rutenilor.

Aceasta în ce privește poporul.

In ce privește elementul mai cult, multe familii românești au fost trecute ca polone sau germane.

Imigrările și emigrările. Insfârșit un alt fenomen contribuia ca să micșoreze, cu timpul proporția românilor: imigrările de ruteni în masă din Galizia. O mare parte a învățătorimeii rutene din Bucovina e de origină galițiană, ca și o

parte însemnată din pătura cultă. Și fenomenul e departe de a se micșora, ba dinpotevă ia proporții tot mai mari. Rutenii caută să-și realizeze în Bucovina o parte din revendicările lor pe cari în Galiția nu le pot realiza din pricina polonilor.

Lucru trist și îngrozitor: pe când elemente străine năvălesc și cuprind locurile românilor, aceștia emigrează în România sau iau drumul spre Canada.

Din Macedonia. A apărut în fine mult așteptata iradea. Cei condamnați la moarte nu mai pot spera nu numai la libertate, dar nici la viață. Li-se ridică acea speranță pentru totdeauna. Prin comutația acelei pedepse în închisoare pe viață condamnații se puteau aștepta la schimbări de evenimente, la grațieri și amnistii. În adevăr sunt unii cari de două ori au fost judecați la moarte și astăzi se găsesc în libertate.

Vestea despre iradea de mai sus a zguduit lumea de aici. Pe unii, pe cei ne iubitori de liniște, i-a îngrozit; iar pe alții, pe cei iubitori de liniște, i-a bucurat.

Iradeaua are putere numai dela data promulgării sale, adică dela 1 Iulie. Prin urmare toți cei condamnați la moarte dela acea dată și încoace au să fie executați prin ștreang. Ar fi fost mai bine să se introducă ghilotina.

În săptămâna viitoare se vor executa la Bitolia șase sau șapte dintre condamnați »la icdam«.

Nu încapă îndoială că aceste execuții au să fie cel mai eficace mijloc pentru liniștea țării, cu condiție însă ca dreptate să fie dreptate, ceace nu ne însoia de atât ura cât și faptul se va da la o parte, judecătorii nefiind influențați decât de spiritul dreptății...

Iradeaua de mai sus vine tocmai la timp. La Bitolia iar și-au făcut apariția atentatele. Ele au conținut de un oarecare timp, ceace a produs o vie bucurie pentru întreaga populațiune muncitoare fără deosebire de naționalitate. În urma asasinării celor trei nișopoleni, comitetul grecesc a început cu atentatele în Bitolia. Notabilul bulgar G. Robe fratele lui Pericle Robe, a scăpat ca prin minune de gloanțele teroristului aceluși comitet.

Comitetul bulgar a doua zi a atentat la viața lui V. Gimă. Frații Gimă trec de buni negustori. Gimă Vanghele e fanatic grecoman și cu prăvălia se află în mijlocul bulgarilor. A scăpat rănit ușor. El însă a reușit să rănească și mai grav pe atentatorul său, care n'a mai putut să se ascundă, fiindcă n'a putut fugi.

Inaugurarea monumentului lui Apostol Mărgărit. Se împlinesc încurând 4 ani de când în cimiteriul din Bitolia au fost depuse rămășițele pământești ale aceluia care a fost Apostol Mărgărit. Câteva flori peste mormânt și în jur un grilaj de scânduri: atâta tot arată locul, unde se odihnește omul care muncise o viață întreagă pentru deșteptarea conștiinței naționale la aromâni.

Dar așa ceva nu putea să rămână pentru totdeauna. Eră o nepăsare, o lipsă de recunoștință, care numai spre laudă nu putea fi.

De aceea, merită toată aprobarea aceia cari s'au hotărât să ridice un monument omului care l-a meritat pe deplin.

Precum am scris și în rândul trecut, acest monument, în genul său cel mai frumos din Bitolia, e relativ modest, dar totuși el stă acolo ca o dovadă, că oamenii mari și merituosi ai neamului nu sunt trecuți cu vederea și dați uitării.

Pentru inaugurarea acestui monument se hotărâse în ziua de Duminecă 29 Iulie.

După un parastas oficiat la paraclisul nostru din localitate, lumea românească s'a dus la cimitir. Printre alții asistau la această ceremonie dl Brăileanu consul, cu familia d-sale, dl C. Zănescu, cancelarul consulatului, dnii Lazăr Duma, N. Tacit și N. Bațaria, inspectori școlari, personalul didactic secundar și primar și un numeros public românesc.

Dupăce părintele Teodor a spus rugăciunile obișnuite, dl L. Duma, în calitatea d-sale de succesori și continuatori al operei, neuitatului Mărgărit, a rostit o cuvântare, în care dupăce a pus în evidență neperitoarele merite ale repausatului, a arătat că prin ridicarea monumentului ne ridicăm mai mult noi ca popor, căci dovedim lumei, că știm să răsplătim faptele frumoase și să venerăm memoria oamenilor mari.

Dl L. Duma a încheiat spunând, că tinerii de azi să ia pildă dela cei din generația trecută, iar din faptele lui Apostol Mărgărit să căutăm a găsi inspirație și călăuză în munca noastră pentru binele și înălțarea neamului.

Dlui L. Duma i-a răspuns dl M. Pinteș, care, în primul rând, în numele familiei repausatului a ținut să aducă mulțumiri guvernului, dlui ministru I. N. Papiniu, dlui Duma, inspectorilor școlari și tuturor aceluia cari au contribuit la înălțarea monumentului și la săvârșirea ceremoniei de inaugurare.

După acea dl M. Pinteș a arătat în rezumat opera uriașă întreprinsă de marele apostol și a insistat asupra necesității urgente ce se simte, ca să se culeagă tot materialul referitor la viața și opera lui Mărgărit și să se scrie cât mai neîntârziat istoria lui, din care generația de azi va putea scoate multe învățăminte și îndrumări foarte prețioase.

Trebuie să adaugă că, deși era o căldură înăbușitoare, toată lumea ce se găsea acolo, a îndurat arșița soarelui, a stat nemișcată până la sfârșitul ceremoniei.

Pe la oarele 11 a. m. luă sfârșit solemnitatea inaugurării prețiosului monument.

(»Românul dela Pind«).

Din străinătate.

Luptele din Maroc.

Rezistența arabilor. Indigenii arabi opun o rezistență francezilor demnă de admirat. Ei luptă energic și nu obosesc. Toată ziua sunt în foc, iar când să vină seara și francezii cred, că s'au astâmpărat, ei încep din nou atacul. În noaptea trecută au deschis un foc neîntrerupt asupra sentinelilor franceze afară de meterezurile, cari împresoară orașul. Vapoarele de războiu franceze au înaintat de-a lungul țărânelui mării și bombardat satele și coloniile indigenilor. Arabii însă s'au retras în prejma colinelor și după dealurile, cari separă aceste sate.

Joi dimineața, când s'a dat lupta cea mare între cavaleria și artileria arabă și francezi, arabii au dovedit o vitejie ca în povești.

Baloane pe câmpul de luptă. Ziarul »Martin« are informația, că generalul francez voiește să trimită la Casablanca o divizie de baloane captive.

Noul sultan, Mulei Hafid, agită populația indigenă la luptă contra francezilor. El a promis în scris, că va veni cu armata sa cât mai curând la Casablanca, într'ajutorul celorlalți răsculați.

O victorie a lui Raisuli. O armată comandată de El Maranis a atacat în 21 Aug. pe vestitul șef de trib Raisuli, care ține prins pe englezul Maclean. Raisuli a reportat o învingere strălucită asupra lui El Maronis, a cărui trupe au luat-o la fugă. Ziarul »Daily Mail« primește o depeșă, care spune, că Maclean e încă tot în prinsoare.

Rusia.

Persecuțiile evreilor. Mișcarea antisemită prinde rădăcini în jurul Chișineului, în Ba-

sarabia. În Tarnopol țărani au atacat pe evrei. Jandarmii cari au luat pe jidani în apărare, au tras salve. Au căzut doi țărani și un copil jidan.

Congresul socialist din Stuttgart.

Un incident. Delegatul englezesc Quelch a numit conferința de pace dela Haga o adunare de hoți și tâlhari. Guvernul de Württemberg l-a somat din cauza aceasta să părăsească țara. Congresul socialist l-a primit pe Quelch alaltăieri seara, când s'a prezentat acolo, cu ovații furtunoase. Bebel a zis, că actul acesta al guvernului de Württemberg caracterizează reacționarismul întunecat, care domnește în Germania.

Revista ziarelor.

»Az Ujság« scrie referitor la disolvarea coaliției:

»Este interesant, că vestea cea dintâi despre repășirea partidului poporal se dă din parte kossuthistă. Natural, în faptul acesta kossuthistii nu văd distrugerea coaliției maghiare, precum au văzut-o pe a coaliției croate prin retragerea radicalilor sârbi, ci spun cu ușurință: surgem destui și fără neînsemnatul partid poporal. E o liniște aceasta rău prefăcută. Micul partid poporal în sânul coaliției este un partid, ca și cel independent. Afară de aceasta a fost cel mai cu influență partid, lucru, pe care afară de partea din putere, pe care și-a luat-o, chiar și nuanța reacționară a cărmuirii l-a tradat. Zichy Aladár al lor e ministru, Rakowszky István vicepreședinte.

Pe cel dintâiu coaliția ușor îl va putea înlocui, cel din urmă însă este aproape imposibil de înlocuit. Să nu i-se uite meritele: el a validat în în practică lex Daniel, încă nevoată, față cu obstrucția croată. Voinic trebuie pentru așa ceva și fel de a gândi poporal.

Fel de cugetare poporal se mai găsește în tabăra lui Kossuth, dar Rakowsky? Abia«.

Mișcarea culturală.

Despărțământul Panciova al Astrei.

și-a ținut Luni la 6 August în comuna Săn-Mihai adunarea sa generală. Adunarea, care a fost fixată pe 4 ore, s'a ținut, după cum ni-se scrie, în spațioasa curte a bisericii române orientale. Dl Nicolae Popovici președintele despărțământului vorbi poporului, care era de față în număr foarte frumos, despre însemnătatea Astrei și declarând adunarea de deschisă urmează celelalte puncte din program. Dintre acestea amintim conferința dlui Iancu Milu, preot în Uzdin, despre cele trei elemente ale economiei raționale: natură, putere și capital. D-sa arată poporului ce foloase va avea dacă va îmbrățișa mai mult negoțul și industria.

Urmează apoi darea de seamă a comitetului vechiu și alegerea comitetului nou pe trei ani. Ca președinte se aclemează dl Petru Stoica, dir. băncii »Sentinela«. D-sa promite în termeni solemnii, că-și va da toată străduința pentru înaintarea despărțământului.

După adunare a fost o animată petrecere, la care a luat parte inteligența din Satu-nou, Săn-Mihaiu, Alibunar, Petrovaselo, Seleuș și Uzdin.

Pentru succesul atât de frumos i-se cuvine laudă atât inteligenței din Săn-Mihaiu cât și bravilor țărani, cari au luat parte într'un număr atât de frumos.

Statul a fost reprezentat prin doi purtători de pene de cocoș.

Înainte de dejun, dacă beai un jumătate de poc al de apă amară o o o

Igmândi

al lui Schmidthauer,

stomacul neregulat îl aduce în ordine în decurs de 2-3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boala de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra troanei, respirării grele, gălbănare, umflarea ficatului și fierei, diabetă, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comandă se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komarom. Se poate căpăta în fiecare farmacie ma-

bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se confunde cu altă apă amară.

DIDACTICE.

Școala diecezană civilă, de fete, din Arad. Se aduce la cunoștința Onoratului public interesat, că ridicându-se în piața Aradului în timpul din urmă prețurile tuturor articulelor de menaj, Consistorul s'a simțit necesitat a urca dela 400 cor., la 500 coroane taxele de întreținere a elevelor școlii noastre civile de fete, din loc, pentru anul școlar 1907/8. Această urcare e necesară cu atât mai vădit, cu cât Consistorul nu are buget pentru provederea deficitului provenit din scumpetea dominantă.

Totodată se aduce la cunoștința Onoratului Public, că înscrierile la școala de sub întreținere se vor face în zilele de 13/26 — 18/31 August 1907.

Presă noastră e rugată în interes public a reproduce acest aviz.

Anul școlar 1907/1908 se va începe la 1-a Septembrie v. 1, 2 și 3 Septembrie v. Examenle supletorii și de emendare se vor ține în 1 și 3 Septembrie v. Cei ce vor întârziă atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenle de privațiști se vor ține în 7 Septembrie v. Aceștia au însă a se însinua în persoană la direcțiune cel mult până în 1-a Septembrie v. Privațiștii au a plăti la direcțiune taxele pe un an școlar cu 74 coroane și taxa de examen de 80 coroane deja la însinuare pentru examen.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV. gimnazială, reală, sau civilă, dela o școală publică. La înscriere se cere atestat școlar și atestat de botez.

Taxa de primire e 8 coroane, didactru 60 coroane și alte taxe 6 coroane, și trebuiesc plătite la înscriere cel puțin jumătate, iară până în Februarie restul. Elevii, cari nu-și vor achita la timp taxele, vor fi opriți dela cercetarea cursurilor.

Elevii de confesiuni străine decât cea română greco-orientală și greco-catolică plătesc didactru dublu.

Fiecare elev va mai plăti pe seama fondului de pensie al profesorilor încă o taxă de 10 coroane, iară pentru excursiuni școlare și alte trebuințe suma de 6 coroane.

Fiecare elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile și revizitele necesare nouă și în bună stare, deoarece legile școlare opresc traficul de cărți și revizite și folosirea de cărți vechi și necorăspunzătoare. Cărțile vor purta viză institutului alături cu numele elevului.

Chipul și uniforma proprie a școlii comerciale se recomandă a se procura deja în prima lună de școală și se impune în mod obligatoriu tuturor elevilor din școala comercială. Forma și culoarea se pot afla dela direcțiune. Pentru orice informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlărilor să se adreseze la direcțiune.

Direcțiunea Școlii Comerciale (Brașov).

Ultima scrisoare.

Tu știi ce mult te-am așteptat?! E atâta vreme de atunci...

Dar nu pot gândul să-mi opresc din calea lui bătătorită

Deși simt inima în pieptu-mi cum bate tot mai obosită

Și-oglanda îmi arată chipul brăzdat cu numeroase dungi.

»Să știi că tot a ta voui fi; voui face eu să fie așa«. Și-apoi te-ai dus... Ca pe-un copil m'ai amăgit... și te am crezut...

Și zilele s'au scurs greoaie, greoaie nopțile-au trecut

Și ani s'au închegat pustii... și nu 'ncetai a te aștepta...

N'ai mai venit! Și nici nu știu pe care căi te-a dus ursita.

Și nici nu știu dacă norocul l-ai întâlnit în drumul vieții.

O, de veneai, în imnuri sfinte întreaga-mi jale a tinereții S'ar fi schimbat, și viața-mi toată ar fi fost altfel rânduită.

Dar soarta e neschimbătoare și scris a fost așa să fie...

Deși pierdută pentru mine, urmând pe căi ce nu le știu,

Să nu te miri c'atâta vreme purtat-am chipul tău ca viu

În inimă, căci de pe-atuncea mi-te făgăduiseși mie.

Știi tu ce mult te-am așteptat? E atâta vreme de atunci

Și dacă iar îmi sboară gândul pe calea lui bătătorită

Simt tresăriri de-adânci regrete, deși mi-e inima-obosită

Și-oglanda îmi arată chipul brăzdat cu numeroase dungi.

Roma, 1907.

P. Robescu.

SOCIALE.

Tinerimea.

Creșterea la noi.

A crește o generație puternică, o generație, care să fie într'adevăr a noastră, iată o datorie supremă, care ni-se impune acum mai mult ca niciodată! Se zice, că tineretul e factorul unui popor, în care pulsează mai sensibil, mai energie viața națională. E natural să fie așa. Copii noștri cresc în spiritul, care a nutrit pe părinții lor, învață dela ei cultura lor, chiar și firea și caracterul general al strămoșilor și părinților lasă adânci brazde în viața sufletească a urmașilor. Și fiind tinerii elementul cel mai zburdănic și plin de viață, cel mai susceptibil și sincer, nu-i nimic mai de înțeles decât ca generația tineră să fie barometrul, care ne arată, cu o siguranță aproape infalibilă, clar și sincer, cum stăm.

Viitorul e al tinerimei, iar dacă această tinerime e cu trup cu suflet românească, dacă-i viguroasă și dornică de traiu, nu trebuie să desperăm niciodată!

La ce ne folosesc toate concesile politice, pentru cari luptăm, la ce cultura, școala și biserica, pe care le apărăm, dacă tinerimea, care va avea să culeagă rodul muncii frământărilor noastre, nu ar fi demnă de noi. Luptăm doar mai mult pentru viitor, decât pentru prezentul la care și de altfel suntem obișnuiți deja. Și nu e lupta noastră zadarnică, ridicolă, dacă chiar acei, pentru cari luptăm, își întorc spatele dela noi cași când ar zice: »Nu mai luptați, căci noi suntem ai noștri!«?... Nu de deputați cât mai mulți, ci de o tinerime cât mai puternică în sentimente avem nevoie! Dacă o avem, e lauda și dobânda noastră, dacă nu suntem în stare s'o creștem, tot noi suntem de vină.

Cea dintâi grijă să ne fie, când ne creștem copii, când dăm cultură tinerimei noastre, ca duhul, în care se dezvoltă ei, să fie duhul național, românesc. E un lucru atât de natural, atât de impus prin forțele exterioare, cari ne amenință întreg neamul, încât e par'că o rușine a repeta și accentua aceasta mereu. Și totuși cât de mult și ades ar trebui să ne aducem aminte de datoria aceasta față de neam: de a da fiilor neamului o creștere în spiritul lui. Oroare să ne cuprindă de influență străină!

Sunt tot mai puține acum familiile românești, intelectuale, în cari să se mai vorbească o limbă străină. Acesta e un bine neasemănat, căci în limbă e puterea cea mai mare, care e în stare să transformeze întreaga fire a unui om. Limba e mai mult chiar decât sentimentul; nu e român adevărat acel, care nu vorbește limba mamei lui, oricât de român ar fi în sentimente. *Cultivarea limbii* să fie deci cea dintâi condiție a creșterii.

Nu avem școli secundare românești în număr îndestulitor. Băieții noștri învață aproape numai în licee străine: ungurești. De curând li se infiltră, sub păvaza culturii, spiritul străin. Învață o istorie străină de străduințele noastre, de eroii noștri naționali auzit vorbindu-se cel mult în batjocură. Și cărțile, cari i-se dau, fiind străine

sunt menite numai de a întârzi și mai mult un spirit pocit în el. Noi însă avem chip să contrabalansăm primejdia aceasta grozavă printr'un mod ieftin: să dăm copiilor noștri *cărți românești* să citească. În sinul familiei noi să formăm o a doua școală, un sanctuar al culturai naționale. Să vadă băieții noștri, câte infamii s'au spus la adresa neamului românesc în școala străinului, să învețe a-și cinsti și iubi mai mult limba și literatura acestui neam.

A treia poruncă să ne fie: să creștem copii noștri în cel mai *intrinsec* spirit românesc. Niciodată ei să nu fie ispitiți de a îndrăgi străinul, de a prefera spiritul și cultura străinului față de ceace li oferă neamul, nici-odată să nu-i fie mai de preț comoara străinului, decât sărăcia noastră!

Spiritul național e ascuns în limba și cultura neamului. Grijind deci ca generația tineră să aibă o cultură națională, să vorbească și cetească românește, vom crește tineretul nostru în duhul neamului românesc! *Mir. R.*

NOUȚĂȚI.

ARAD, 24 August n. 1907.

— **Știri personale.** Pentru a fi de față la alegere și a putea culege informațiuni în tot cuprinsul cercului electoral, azi au plecat la Beiuș redactorii noștri Sever Bocu și G. Pop. »Tribuna« va avea Luni în fiecare două ore buletin despre mersul alegerii și un lung raport despre tot ce se va petrece.

— **Sărbarea zilei nașterii Majestății Sale Împăratului și Regelui Francisc Iosif I în Sibiu.** Ziua nașterii M. Sale a fost sărbată aici în toate bisericile cu o pompă și solemnitate deosebită.

În biserica catedrală ortodoxă română s'a celebrat sfânta liturgie prin însuși Excelența Sa I. P. S. Domn Arhiepiscop și Metropolit Ioan, azistat de arhimandritul vicar-arhiepiscopesc dr. Ilarion Pușcariu, protosincelul dr. Eusebiu Roșca, de protopresbiterii Ioan Papiu și Moise Lazar și de diaconii George Joandrea și Vasile Stan.

La sfârșitul sfintei liturghii înaltpreasfinția Sa a săvârșit apoi serviciul prescripș pentru Monarh, cefind și rugăciunea îndatinată, ascultată de credincioșii plecați în genunchi.

În onoarea zilei Excelența Sa a întrunit apoi la ospitala sa masă pe asesorii consistoriali și mai mulți onorațiori din loc. În decursul mesei Excelența Sa în cuvinte alese și pătrunzătoare a închinat pentru sănătatea și îndelungata viață a Majestății Sale.

A doua zi, la Schimbarea la față a Mântuitorului nostru, s'a oficiat în catedrală sf. liturghie prin protopresbiterii Ioan Papiu și Moise Lazar, presbiterul-profesor Dimitrie Cunțan și diaconii George Joandrea și Vasile Stan.

În locul pricesnei diaconul George Joandrea a ținut o predică foarte pătrunzătoare și avântată, vorbind despre însemnătatea zilei și scoțind la iveală frumoase învățăminte morale. A adresat apoi și vr'o câteva cuvinte bine alese și ostașilor români dela reg. 51 de inf. cari erau în corpore în catedrală, îndemnându-i la credință către tron și patrie. După predică orchestra militară a intonat din interiorul catedralei imnul împărătesc. *J.*

— **Enciclica papei.** Incurând va apărea enciclica Papei, la care a lucrat șase luni. Enciclica e importanță mai ales prin articolele despre instrucțiunea bisericească și științele teologice.

— **Accidentul împărătesei germane.** Am amintit în numărul nostru de ieri, că împărăteasa germană jucând tennis a alunecat, căzut și și-a scrintit o vână dela picior. Acum se anunță, că împărăteasa suferă mult din cauza aceasta și vindecarea va dura mai multe săptămâni.

— **Boala lui Lueger.** Din Brixen, locul de vilegiatură al primarului Vienei Lueger, se depeșează, că Lueger a plecat azi, Sâmbătă dimineața, la Neubruck, în Austria-de-jos, unde va petrece o săptămână. Se asigură că multe, dintre știrile răspândite despre boala marelui amic al românilor, au fost — și spre bucuria noastră — exagerate.

— **Numire.** Ziarele din București ne aduc știrea că compatriotul nostru dl Niculae Brânzău, profesor la liceul din Pitești, a fost numit prefect al jud. Argeș. D-sa e cunoscut încă din mișcările naționaliste dela 1892—5 și ca un vechiu și devotat membru al Ligei culturale. Este absolvent în teologia dela Blaj, licențiat în litere și drept din București. Numirea sa în acest post mare a cauzat o bucurie sinceră printre toți ardeleni, căci se știe ca fiind un fiu de țaran de lângă Blaj, are tragere de inimă pentru soarta sătenilor din România azi la ordinea zilei. Frații Brătianu, au făcut o nimerită alegere de prefect și noi românii de peste munți le suntem mulțumitori, căci e primul ardelean numit prefect în România. *Amicus.*

— **Mandatul dela Careii-mari atacat.** Mandatul kossuthist, obținut de Papp alaltăieri la Careii-mari, va fi atacat din partea poporalilor. Datele pentru petiție le adună zi cu zi aderenții lui Szabó. Motivul cardinal al contestării este faptul, că Papp este procuror regesc și cercul său de competență se extinde și asupra cercului electoral al Careilor. Iar această împrejurare, conform legii electorale, nimicește mandatul.

— **Instalarea noului fișpan al comitatului Făgăraș,** se va face în ziua de 26 August.

— **Dintre cei condamnați.** Primim și grăbim să dăm publicității următoarea scrisoare a unui brav naționalist român:

Onorată Redacțiune, Spre complectarea listei publicate în nrul 172 peste cei pedepsiți dela venirea la putere a coaliției, îmi permit a vă pune în cunoștință, că și subscrișul, prigonit fiind din partea celor dela putere, protoprotorele Makassy din Bozovicu m'a pedepsit pe mine și pe tânărul econom Moise Smeu, pentru un steag din culoare pur roșie, ce l-am folosit ca de obicei la o nuntă țărănească, și anume: pe mine cu 10 zile închisoare și 200 cor. pe Moise Smeu, econom, care a purtat steagul cu 3 zile închisoare și 60 cor.

Pedepsele s'au dictat în 2 Iunie 1906. *Motivul e, că am întrebuițat culoarea Marocului și a Tunisului.*

Acestea sentințe au fost întărite din partea voinicosului vice-comite la 31 August 1906; iar ministerul a redus pedepsele și anume: Pe a mea la 1 zi închisoare și 10 cor. plus 7 cor. pentru jandarmerie; iar alui Moise Smeu la 1 zi închisoare și 5 cor. plus 7 cor. pentru jandarmerie. *Bozovicu,* la 22 Aug. 1907. Cu deosebită stimă: *Ioan Brânzeiu,* paroh rom. în Bozovicu.

— **Înțelegerea între coaliționiști** se manifestă și printr'un primarticol al ziarului kossuthist »Függetlenség«, care scriind despre alegerea dela Careii-mari, zice, în primarticol, că poporalii sunt »câinii cari ling labele Vienei«... Se vede că Rakovszky, Zichy și ceilalți fac concurență serioasă, în Viena, matadorilor kossuthiști, cari n'ajung să lingă toți »labele Vienei«.

Kossuth sănătos. Sub acest titlu citim în »Az Ujság« următoarea nimerită ironie la adresa slăbănogului Kossuth Ferencz.

»Din Karlsbad primim îmbucurătoarea știre, că sănătatea zdruncintă a ministrului Kossuth F. s'a îndreptat aproape complect. Pe ministrul nu l doare aproape de loc piciorul, ceace mai eclatant se dovedește prin faptul, că după serviciul divin făcut în onoarea împăratului, Kossuth, cu capul descoperit și stând în picioare a ascultat »Gotterhalte«.

Bietul Kossuth: ce se făcea cu piciorul reumatic dacă norocul nu-l ajuta să ajungă ministru? Ar fi ajuns condamnat să umble în băț: așa însă, *Gotterhalte* îl face să stea în picioare, drept și cu capul descoperit!

— **Târgul de fete dela Găina descris în »Figaro«.** Intr'unul din numerele recente ale marelui ziar parizian »Figaro« dna Sofia Lules-Brun publică o scrisoare din România. Făcând o abatere, dânsa descrie și târgul de fete dela Găina. Iată pasagiul acesta.

»... Douăzeci de kilometri (din Sinaia) pentru automobil un fleac și după vama cu marca co-

roanei sftului Stefan întâlnesc români, tot români și ungi aproape de loc. Este tot limba mea pe care o aud în scumpa și dulcea Transilvania. Ea posedă cele mai frumoase femei din întreaga rassă daco-latină, cele din Săliște pe cari Bucureștii le aclamară la serbările jubulare ale anului 1906: ai crede că sunt femeile voastre din Arles (un oraș în sudul Franței) și îmbrăcate ca o minune.

Transilvania are un târg în Hălmagiu, (un târg de gurițe dacă vreți!) care cade pe ziua de s. Toader. Femeile oferă buzelor băeților, mai întâi obrajii lor, pe urmă ulciorul lor de rachiu de prune — oh! nu tuturor, numai celor cari le plac. O guriță și o dușcă, în schimbul cărora ele primesc o mică răsplată în bani. Acela care nu-i îmbrățișat decât puțin sau de loc, trece pentru un om de nimic. Dar nu-s fete, nu-s văduve aici, numai femeile măritate vin în Hălmagiu, fără bărbații lor, dar vai! supt paza soacrelor.

Și mai are ceva Transilvania: târgul ei de fete care se ține pe muntele Găina în ziua de sântul Petru. Fetele cari caută bărbați vin acolo în căruțe, ducându-și zestrea într'o ladă, la gât cu salba de galbeni sau de monete mai puțin prețioase; tinerii vin călări cu zestrea la cingătoare.

Ei se privesc și se studiază, apoi fata cântărește din mâni cingătoarea flăcăului, acesta desface lada fetei... Top! învoiala se pecetluște schimbându-se două basmale brodate, purtate în văzul tuturor, căci logodiții nu mai iau parte la târg. Se vor căsători și la anul tânără nevastă va veni la Hălmagiu.

Nu-i delicioasă Transilvania, această prelungire ideală a României? Veniți de grabă și o vedeți, până mai e timp; școalele multe, ziarele multe: ele vor ucide asta și datinele se vor pierde.

— **Direcțiunea postală din Oradimare,** în fruntea căreia se află dl Siket Traján, ne face cunoscut, că pentru înlesnirea publicului, s'a dispus ca pe zidul de lângă poarta oficiului central de postă din Arad să se pună cutie de scrisori, de unde să se scoată scrisorile înainte de plecarea fiecărui tren, chiar și dimineața la orele 4 și 5. Scrisorile se duc apoi îndată și nemijlocit la gară.

Bună dispoziție!

— **Soldați înghețați.** Un regiment din Innsbruck (Austria) făcând manevre prin munți, a fost surprins de un vifor cu zăpadă. Mai mulți soldați au dispărut și au fost găsiți înghețați în troeni de zăpadă.

— **Cum promovează cultura un inspector regesc de școală:** Ni-se comunică — scrie »Gazeta« — din nordul Transilvaniei cu data de 12 Aug. n. a. c. de către un bărbat demn de toată credința următoarele: Vin a vă aduce la cunoștință câteva floricele din activitatea și nizuțele culturale ale inspectorului reg. ung. de școală cu sediul în Sighișoara. S'a dus vestea despre purtarea acestui inspector cu numele Druiszner (se vede a fi un șvab maghiarizat) — la vizitațiunile ce le face școalelor în comitatul Târnavei-mari. Pe la începutul lui Iunie a. c. cu ocaziunea vizitațiunei școalelor de stat dl Druiszner a ajuns și în comuna Buia, unde a vizitat și școala română gr. cat. de acolo. Cu această ocaziune numitul inspector reg. de școală desigur pentru a arată că este la înălțimea chemării sale culturale, s'a expectorat acolo brilând cu următoarea sentință, care n'are lipsă de comentariu:

»Mitropolitul din Blaj și toți popii valahi ar trebui spânzurați, iar preparandia din Blaj aruncată cu dinamită în aer!»

Să nu vă mirați, căci acest domn inspector e vestit ca »amabil« și om »politicos«. Așa de exemplu nu se întâmplă caz când se întâlnește cu un învățător sau preot român, fie chiar și protopop să nu-i zică pe nume cu adausul de »băcsi« (pe românește: nene), par'că ar fi toți cuscrii și finii săi. Apoi când vine vorba de valahi, vedeți că nu se jenează a-și arăta deplina lui iubire față de ei. A vrut să-și arete iubirea sa specială și pentru sași (poate având încă conștiința că și el se trage din vieța lor) și a candidat la alegerea trecută de deputat din Cohalm. Dar a pățit rușine și celce l-a blamat mai mult a fost un ungar neaoș, avocatul Apáthy.

Intrucât se potrivește espectoratiunea de mai

sus cu poziția unui inspector reg. de școle, care ori și cine ar fi el totuși trebuie ținut de reprezentantul ministrului de culte și instrucțiune publică și de directorul culturii maghiare din acel comitat — n'am să stabilesc eu! Se pare însă, că chiar și respiriul de 2 ani acordat de noua lege școlară — școalelor noastre — i se pare numitului inspector reg. ung. de școle prea lung, și ar dori și voi, ca pe calea unei execuțiuni sumare — începând cu capul provinciei metropolitane — să ajungă mai repede la scop!

— **Automobiliști atacați.** O societate de mai mulți inși din Győr, dornici de a ieși din prăjăria și căldura orașului în natura liberă, a luat automobilul și a plecat la țară. Țăranii însă, a căror cai s'au speriat de dihania neînțeleasă, au tras domnișorilor o sfântă de bătae.

— **Școlile primare în România.** După statistica publicată de curând de ministrul instrucțiunii publice al României, în anul 1905 au funcționat 3895 școle rurale, dintre cari 16 de băeți; 14 de fete, 3269 mixte și 596 de cătun. Numărul învățătorilor a fost de 4885 și anume: 3819 bărbați și 1066 femei. În acel an s'au înscris 425.743 elevi în aceste școle, însă n'au urmat școala decât 229.756, din care 168.726 băeți și 61.030 fete. Au ieșit 18.696 absolvenți: 15.854 băeți și 2842 fete. Comparând numărul absolvenților cu numărul populației rurale date de numărătoarea din 1899 (5,956.000) constatăm că la 1000 de locuitori, avem abia 3 absolvenți cu școală primară. În comunele urbane au funcționat în acelaș an școlar 369 școle: 191 de băeți, 166 de fete și 12 mixte, cu 1309 instituitori, dintre cari 488 bărbați și 821 femei. Erau înscriși în aceste școle 74.415 elevi, din cari au aurmat școala 61.903, adică 36.334 băeți și 25.569 fete. Au absolvit școala primară 6051 băeți și 3698 fete sau în total 9749 absolvenți. *B.*

— **Statuia regelui Matia** din Cluj a fost ieri în pericolul de a fi zdrobită cu totul. S'a constatat anume, că picioarele calului lui Matia sunt umplute cu vată, iar un picior crepându-se, s'a trimis un sculptor din Budapesta, să înlocuiască vata cu plumb. Ieri, turnându-se o cantitate mare de plumb în cuptorul topitor, acesta a explodat cu o așa putere că cuptorul a fost distrus cu desăvârșire și o mare parte de plumb a fost aruncată pe statuia lui Matia. S'a constatat că plumbul a conținut dinamită. S'a vorbit și aci de o conspirație valahă.

S'ar fi putut altcum!?

— **Slovacii emigrați în America** fac mult năcaz ungurilor. Și azi »Budapești Hirlap« publică un raport despre »uneltirile panslavilor«, cari ținând adunare mare în casa lor națională din New-York, numai de bine nu i-au vorbit pe unguri. Adunarea a fost deschisă de preotul catolic Furdek, care împreună cu alt vorbitor, Huszk, a arătat faptele comise de guvernele maghiare împotriva slovacilor.

S'au făcut apoi proiecțiuni electrice, dându-se portretele lui Juriga și Hlinka, cărora li-s'a făcut ovațiuni entuziaste. Presa maghiară este supărată pe Huszk îndeosebi pentru următoarea frază: »Barbarii de unguri răpesc copiii slovaci ca prin aceștia să-și injecteze sânge nou și astfel să prelungească un neam pornit spre perire«. A zis apoi că slovacii emigrați vor ajuta cu bani pe nenorociții de acasă și nu-i vor lăsa să fie cutropiți de »sălbaticii aziatici«.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric alui Winkler. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Programa din 24 și 25 August (Sâmbătă și Duminică). 1. Cutia de țigări (colorat). 2. Goană după umbrelă (humoristic). 3. Fotografistul amator (humoristic). 4. Răpire prin un conducător de hoști (pătrunzător). 5. Jocuri naționale (colorat). 6. Moștenirea unei bucătărese (humoristic). 7. Un atac. 8. Fiica tăietorului de lemne (pătrunzător). 9. Curățitorul de geamuri (humoristic). 10. *Temnița vagabunilor*, din vieță, în 15 scene.

Afară de chipurile acestea din program se vor arăta și alte chipuri, cari asemenea sunt foarte reușite. — Atragem atenția publicului la acest Cinematograf excelent.

Cu toată căldura cea mare teatrul nostru e răcoros și plăcut.

Deși acum sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicita cu părtinire on. public — cu distinsă stimă
Winkler Lambert, proprietar.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— In Arad, strada Forray în palatul contelui Nădasdy, orologierul și juvrajul Zinner Vilmos vinde tot felul de oroloage și juvaerice.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacâmuri de argint. Oroloage de buzunar de aur, argint și oțal. Un departament separat se găsește abricajuni de argint china de prima calitate. Gallert S. és fia, Arad, Piața Andrassy nr. 22.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă dis-trugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului Frankl Antal din Seghedin, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

— Aduc la cunoștință, mult on. public, că am deschis birtul „888“. Bucătărie foarte gustoasă, burgheză maghiară. *Vinuri curate proprii. Bere de curte dela prima societate maghiară pe acții, pentru bere. Un pahar 16 fileri, pahar mare 24 fileri.* Rugând părtinirea mult on. public, rămână cu stimă *Répassy Pál*.

— **Atragem atențiunea** on. public cetitor asupra anunțului lui *Szilágyi és Diszkant*.

— **Atragem atențiunea** on. public cetitor asupra anunțului lui *Keleti József*.

Atragem atențiunea asupra anunțului lui *Reményi Mihály*.

Ultime informațiuni.

Intâlnirea dintre Aerenthal și Tittoni.

Semering, 23 August. Azi dimineață ministrul de externe italian, Tittoni, după ce a conferat cu șeful de cabinet Bollati, a primit vizita ministrului de externe Aerenthal, care era însoțit de șeful de secție baron Call.

Ieri Aerenthal a dat masă în onoarea lui Tittoni.

Azi cei doi miniștri au vizitat împreună pe contele Lutzow, ambasador la Quirinal.

Prigonirea ovreilor. Tamopol, 23 August. Mai mulți țărani au dat răvală și au jefuit prăvăliile ovreilor, luându-i pe ovrei și la bătaie. Sosind jandarmii s'au tras salve. Doi țărani și un ovreu au rămas morți.

Jefuire. Petersburg, 23 Aug. Lângă gara trenului ce duce la mare, tâlhari înarmați au jefuit pe cassarul fabricii de arme Setroieski, au luat dela el 13.000 de ruble. Pe un colonel, care sta lângă casier, l-au împușcat iar pe ajutorul casierului l-au rănit ușor.

Amnestierea țăranilor răsculați. Cu privire la efectul ce s'a produs în urma acordării clemenței regale, se mai scriu următoarele:

Din Giurgiu au fost puși în libertate 264 deținuți. Au rămas la închisoare preotul Călin Delcea și învățătorii Ioan Popescu, Radu Ionescu și Ștefan Crușu, cari nu intră în categoria celor prevăzuți de amnistie. De asemenea au fost reținuți țărani din Stănești cari au sumă de bani depozitată.

E de nedescris însuflețirea pe care a provocat-o printre țărani vestea punerii lor în liber-

tate. Ieșind din închisoare, ei au izbucnit în strigăte de »Trăiască regele« și în urale nesfârșite. Pe la 10 ore au plecat din penitenciar d-nii Vasile Kogălniceanu și Al. Vălescu.

Dintre țărani puși în libertate o mare parte au pornit acasă pe jos, chiar ieri seară, restul a rămas în oraș, urmând a se îndrepta de dimineață fiecare spre căminul lui. In Giurgiu vestea acordării amnistiei a produs o bucurie de nedescris. Până noaptea târziu publicul staționa pe străzi grupuri, grupuri, discutând marele eveniment, care a redat libertatea la atâtea sute de țărani, cari umpleau închisorile.

— Prin telefon. —

Intervenția președintelui. Beiuș, 24 August, orele 5. In urma intervenției lui dr. Aurel Lazar, președintele alegerii Wagner Ödön s'a simțit îndemnat să ordone lui Markovits a se purta mai conform legii și mai presus de toate să dea bilet de liberă trecere prin sate oamenilor de încredere ai lui Lucaciu. Aceștia s'au și dus acum să angajeze trăsuri.

Lucaciu a fost azi prin Lazuri, Hinciriș, Vălăreni și Totoreni. Pretutindenii e primit cu entuziasm.

Putând oamenii noștri să meargă acum pe sate, șansele de izbândă sunt tot mai mari și mai sigure.

Azi au sosit aici deputatul dr. Vlad și preotul Const. Lucaciu, fratele candidatului.

Mișelii electorale.

— Prin postă. —

In momentul de a pune ziarul sub presă, primim următoarele:

Văzând partida contrară că poporeni din comuna Câmp cu toții sunt naționaliști, au căutat să răspândească minciuni, că s'ar fi atârșat românii în contra ungarilor și că au spus că pe când va veni Kardos, toți oamenii să se strângă și să-i dea oale pline de cenuse în cap. Ceeace nu e drept. S'au aflat însă 3 martori: 2 români plățiți cu bani și un pădurar ungar, cari au afirmat cele de mai sus. Petru Mihuța, inv. a fost momentan deținut și trimis la Beiuș. Va fi eliberat numai după ce va trece alegerea. Și pretorul a făcut arătare la judecătoria și la procuror, în contra învățătorului. Incontra lui s'a făcut arătare și la inspectorul regesc.

Concert, petreceri.

Corul »Asociațiunii naționale aradane pentru cultura poporului român« — secția meseriașilor aranjază sub dirigința învățătorului Nicolae Ștefu, în onoarea adunării generale a »Reuniunii învățătorilor rom. gr.-or. din dieceza Aradului, protopopiatele I—VII« Joi, în 29 August n. 1907 concert, teatru, joc în »Casa Națională« din Arad. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de familie 3 cor., de persoană 1 cor. Scaunele sunt rezervate pentru dame. Pentru comitetul aranjator: Iustin Olar, prezident. George Teran, secretar. NB. Ofertele maritimase sunt a se trimite la adresa dlui I. Olar, Arad, Szabadság-tér nr. 14.

Programa: 1. »Imnul Unirii« de C. Porumbescu, cor mixt. 2. »Șasară«, de I. Vidu, cor mixt. 3. »Herșcu Bocegiu«, monolog de V. Alexandri, predat de dl Vasile Ungurean. 4. »Otrava de hârciogi«, comedie într'un act de Anton Pop, predată de d-șoara Emilia Adamovici (maistorița Crina) și dl Remus Muntean (ucenic de pantofar). 5. »De aici până la mândra«, cor mixt. 6. »Nu-s parale«, cor mixt. 7. »Otravă femeiască«, comedie într'un act de N. Țințariu. Persoanele: Tiberiu Câmpean, redactor, dl Aurel Vașian; Lenuța, soția sa, d-șoara Livia Tanascu; Dr. Lunčan, medic, dl Teodor Moga; Bran, servitor, dl Vasile Maniu. Joc.

Economie.

Recolta în Ungaria. După statistica ministerului r. u. de agricultură, publicată la Inceputul lui August asupra recoltei din Ungaria în anul curent, aflăm următoarele: grâu s'a produs 32.26 milioane măji metrice în loc de 53.73 milioane în anul 1906, săcară 10.40 milioane în loc de 14.15 milioane ca în anul trecut, orz 12.91 milioane față de 15.19 milioane din anul trecut și ovăs 11.43 milioane față de 12.73 milioane măji metrice din anul trecut. Porumbul va da foarte probabil după aceeași evaluare o recoltă bună mijlocie.

Recolta în România. Ministerul de domenii a mai primit următoarele știri cu privire la starea semănăturilor:

Grâul recoltat în majoritatea județelor din țară are o calitate bună și o greutate remarcabilă. Secerișul s'a terminat în toată țara, iar treeratul va continua cu activitate, până pe la 15 August, când se crede că va fi terminat.

Porumbul e bun în Moldova, foarte bun în județele Brăila și Romanați, e slab însă în regiunea de mijloc a Munteniei. Recolta porumburilor timpurii va fi totuși satisfăcătoare.

Viile promit o recoltă sub mijlocie, adică echivalentă aproximativ cu 1.500.000 hectolitri, numai în cazul când va fi ferită de piatră.

Finețele și pășunile într'o mare parte a Munteniei sunt slabe, iar vitele duc lipsa hranei. În restul țării sunt bune.

Terminul ultim pentru răscumpărarea notelor de stat și a bancnotelor vechi în florini v. a. este la cele à fl. 5 și fl. 50 v. a. 31 August a. c., la notele à fl. 10 v. a. 31 August 1909, la cele à fl. 100 v. a. 31 Octombrie 1910, în fine la notele à fl. 1000 v. a. 31 Decembrie 1910.

Cu zilele amintite notele de stat resp. bancnotele à fl. 5, fl. 10, fl. 100 și fl. 1000 v. a. își perd valoarea.

Băncile noastre și peste tot cărturarii români ar face un bun serviciu poporului țaran, dacă i-ar atrage atențiunea mai ales asupra terminului cel mai aproape de 31 August a. c. cu care încetează validitatea pieselor à fl. 5 și fl. 50 v. a.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 19 Aug. 1907

INCHEEREA la 11 ORE:

Grâu pe Oct. 1907 (50 klg.)	11.40—11.41
Secară pe Oct. 1907	9.48— 9.49
Ovăs pe Mai	8.07— 8.08
Cucuruz pe Iulie 1907	6.68— 6.69

INCHEEREA la 5 ORE:

Grâu pe Octomb. 1907	11.42—11.43
Secară pe Oct. 1907	9.49— 9.50
Ovăs pe Mai	8.06— 8.07
Cucuruz pe Iulie 1907	6.68— 6.69

BIBLIOGRAFIE.

— **Cărți de școală.** Se aduce la cunoștința domnilor profesori și învățători, că manualele de școală scrise de fiertatul profesor dr. Ioan Petran, cărți aprobate de venerabilul Consistor și înaltul guvern, sunt de a se căpăta și acum la vând. A. dr. Petran, Arad strada Lazar-Vilmos 4. Aceste manuale sunt:

1. Gramatica rom. pentru învățământul secundar partea primă Etimologie cu prețul 2 cor.

2. Gramatica rom. partea doua tot pentru învățământul secundar Sintacsa cu prețul 1 cor. 50 fil.

3. Gramatica elementară pentru cl. III. prețul 30 fil.

4. Gramatica elementară (continuare) prețul 60 fil.

Domnii profesori și învățători primesc rabat 20%.

Poșta Administrației.

E. F. Temesvár. Am luat la cunoștință.

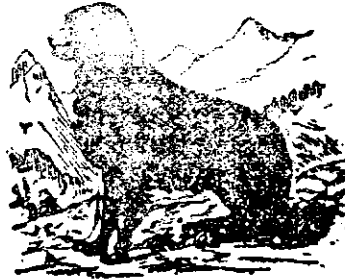
Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru“.

Recomandă
băcănia sa bine asortată
cu tot felul de mărfuri și anume:
● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

Loc deschis.

Mai fac și matrață de sârmă de oțel. Corespondență în limba maghiară, engleză, franceză și germană.

Birt de vânzare în Arad

la colțul străzilor Kossuth și Magyar este un birt cu clientelă puternică, aranjat complet, cu o grădină plantată cu pomi și popici imediat de vânzare. Amănunte se iau dela administrația noastră.

AVIS.

Un candidat de avocat

cu praxă bună,
care să știe lucră independent.

Pentru condiții a se adresa la subscrisul.

Dr. Octavian Vasu,
advocat, Făgăraș.

Licitațiune minuendă.

Pentru renovarea și adoptarea caselor fondului protopresb. și a edificiului școlii tractuale din Halmaj, pe baza planului și proiectului de spese aprobate de ven. consistor diecezan cu Nr. 4351/1907. cu prețul de exclamare peste tot în suma de 2925 cor. 40 fil. se va ține licitațiune minuendă (verbală) în Halmaj (Nagyhalmagy) la 14/27 Aug. a. c. în cancelaria oficiului protopresbiteral.

Licitanții au să depună vadiu de 10% din prețul exclamării, în numerar ori hârtii de valoare acceptabile la epitropia protopresb.

Planul și proiectul de spese se pot vedea în orele oficioase în cancelaria protopresbiterală.

Licitanți nu pot pretinde diu ne viatic sau spese de călătorie pentru participare.

Halmaj, la 16 August n. 1907.

Cornel Lazar,
protopop.

Nicolae Robu,
I epitrop ppresb.

De vânzare

La subscrisul se află de vânzare:

1. Struguri de masă foarte frumoși cu 60 fil. klgr., iar dela 5 corfe (à 5 klgr.) în sus cu 50 fil. franco.

2. 10,000 oltoi de vie soiul mustafer, cu și fără de rădăcini (preți moderat).

3. 2000 pârpori rip. portal.

Petru Vancu,
învățător în Magyarad.

Aviz.

La 1 Septemvrie se încheie subscrierea de acții din emisiune a atreia a institutului nostru.

Satul-nou, August 1907.

„SENTINELA“
institut de economi și credit
ca societate pe acții.

Toată imitarea și reproducerea va fi pedepsită.

Unicul veritabil e Balzamal Thierry

provăzut cu marca „Călugărița verde“ sub sentul legii. Cel mai vestit și neîntrecut medicament contra perturbațiunilor de mistuire, sgârciuri de stomac, colică, cathar, dureri de pept, influență etc., e foarte bună la începutul tuberculozei. Se capătă în 12 sticle mici, sau în 6 duble, ori în una mare deosebită provăzută cu încheierea patentată. Prețul 5 cor. cu porto.

Unsoare Centifolia Thierry recunoscută ca „non plus ultra“.
contra rănilor vechi, aprinderi, vătămări, răniri, preta și tot felul de umflături. 2 borcane cu 3 cor. 60 fil. cu porto.
Banii se trimit înainte ori se ridică prin rambursă.

Apotheca Thierry în Pregreda

lângă isvorul mineral de apă aeră R-hits Sauerbrunn. Depozite în următoarele apothece: în Arad la FOLDES KELLEMEŢI și la HAJOS ARPAD.

Se află în deposit și la L. Vértes, Lugos.

Atenție! Fac atenții mai ales pe revanzători să fie atenți la cumpărare și comandă la balzamal meu brevetat prin lege. În senzul §§-lor 23 și 25 se espun toți cei ce nu cumpără balzamal pregătit în apoteca mea, ea altul fals și care nu este provăzut cu brevetul „Călugărița verde“, dar mai ales revanzătorii se pedepsească cu o pedeapsă de 4000 coroane sau cu închisoarea corăzpunzătoare de un an. Tot așa stă lucrul cu celelalte amestecături fără orice preț strigate în piețe, cari însă nu sunt bune numai pentru a stoarce și înșela publicul

Rimătorii (porcii) bolnavi

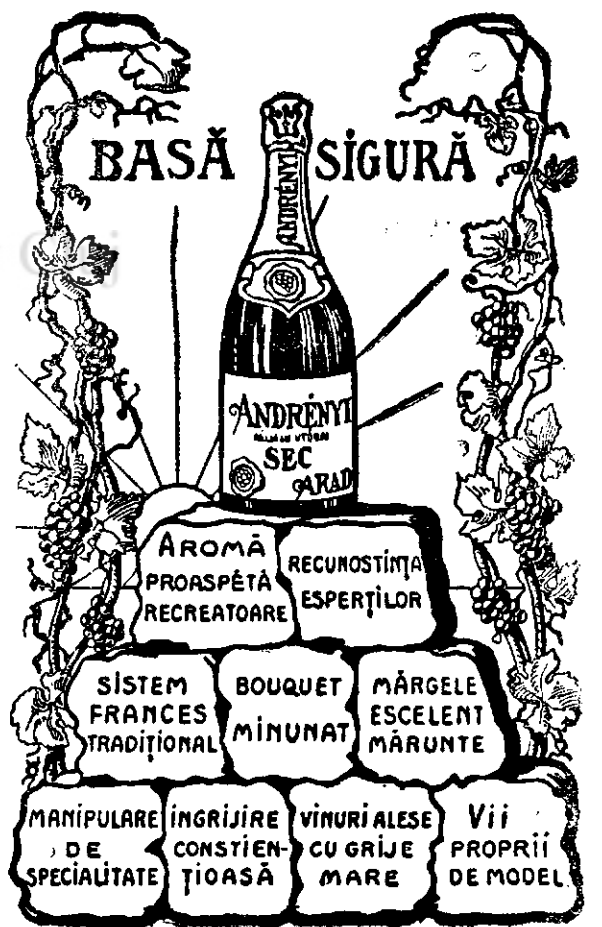
se vindecă îndată dacă întrebuițăm pravul de porci alui Frankl.

O cutie cu instrucția de întrebuițare
1 cor., 3 cutii 2 cor.

Singurul și exclusivul depozit principal la

FRANKL ANTAL

farmacist Szeged, Felsőváros, 20.

Daca vrei să cumperi
ghete bune și țititoare
pe lângă prețuri ieftine

să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghetă pregătite de el însuși.

Comande după măsură se fac prompt și ieftin.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás maeștru de monumente și pietre de cimitir.

Pietre de mormânt de fabricație proprie din marmură, granit, syenit, labrador etc. Asortiment mare. Ferencz Jozsef-ut 25.

Cancelarul și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyszombat, Déva și Bánpartak.

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

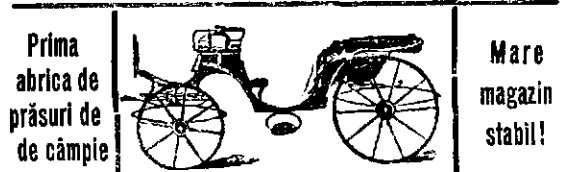
mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János, (Palatul Minorilor).

unde se află biciclete de toate felurile cu prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac punctual. — Mașini de cusut se află în magazin permanent. Condițiuni favorabile pentru plată în rate.

Ifj. Hodács János

Fondat la 1892 fabrică de trăsuri Telefon 439.

Szeged Orașul de sus, Str. Kistisza nr. 4. (Urmarea str. Maros).

Pentru bărbați și femei

în caz de curgere acută și cronică medicamentul cel mai sigur este

capsulele Sanid

lucru adevărat deja. O cutie (100 bucăți) costă 6 cor., alăturându-se și o broșură privitoare la folosire. Cu mandat poștal.

Pentru slăbire și impotență, singurul medicament sigur sunt capsulele de putere ale lui dr TIMKÓ. O sticlă 10 cor. Trimite

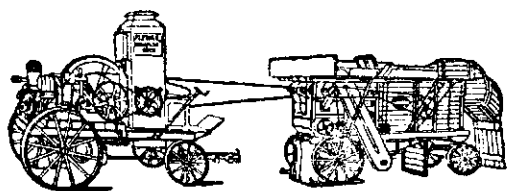
Farmacia „Magyar Király”

Budapest, V., Marokkói-utca 2. Tr.

Numai adevăratele

motoare și locomobile „PLEWA”

au cea mai ieftină și mai sigură putere de muncă pentru scopuri economice și de moară. Durata ei e calculată cât viața unui om. Consumțiunea pe oră 2—3 litri oleu necultivat, benzin sau gaz.

Catalog și preliminară gratuit. — Condițiuni, solvire foarte avantajoase.

Adresa: Dénes B. motorspecialista Budapest, V., Lipót-körut nr. 15.

Vă rog să fiți cu băgare de samă la adresă și să păstrați.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

DI învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélcséh îmi scrie următoarele:

Spiritul de ghiată l'am primit cu mulțumire; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere de cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap încetă deloc de ei.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minunatul Spirit de ghiată a întrecut D-Tale toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de ghiată (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de ghiată.

Atkár Bander Gábor, măsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat spiritul de ghiată.

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

H A T V A N.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe poștă se numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.

(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze.

Mare târg de ocaziune!

Prețuri ieftine! Serviciu prompt!

Comande din provincie se efectuează la moment.

Vânzare de VIN în mare și mic, producțiune proprie,

din podgoria Șiriei.

Vin nou alb, litra	—	cor. 52 fil.
Vin vechiu alb	—	" 64 "
Rizling alb	—	" 80 "
Schiller (roșu)	—	" 56 "
Vin roșu vechiu	1	" — "
Rachiu de drojdie, fabricat propriu, rafinat și rachiu de prune	1	" 60 "
Pelin sârbesc, veritabil	1	" 20 "

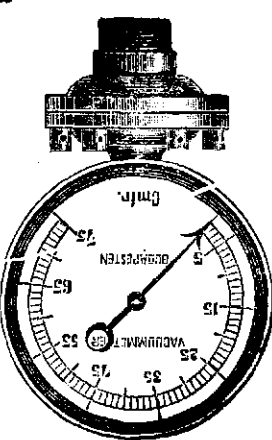
Se poate căpăta la

Quirini Sándor,

Arad, Aulich Lajos-utea 7/e.

Pártos Fivérek

mechanic de cumpene și măsurî atmosferice BUDAPEST, VII., Barcsay-u. 6.

Gătește măsurî atmosferice în deosebite chipuri și construcții pentru apărarea de aburi de apă, măsurătoare pneumatice (pneumometre), hidro- și pirometre. Măsurî elastice, invelatoare, termometre

Primesc reparaturi cu garanția de un an. Comandele din provincie se efectuează punctual și prompt. Ceasornicele de controlă le repară cu garanția de 3 ani.

Prețuri curente gratis și franco.

Cel mai mare galonar de mobile și podobe femeiești din țară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Prăvălie nouă! **Fischer Mór** Prăvălie nouă!
ARAD
 Piața Andrassy 20.
 (Palatul Fischer Eliz.)

Magazin bogat asortat de cele mai bune
articole de porțelan
sticlă,
LĂMPI
RAME,

argintărie-china și alpaca
 obiecte de lux și tacâmuri.
Jucării de copii. Păpuși.
TRUSOURI DE MIRESE.
 Cel mai bun isvor pentru obiecte de ocazie
 și cadouri.
 Rame din cele mai frumoase, se pregătesc re-
 pede și punctual.
 Serviciu prompt și cu atenție!

Fabrica de metale a lui
Dénes Béla
 Oradea-mare (Nagyvárad)
 Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — De-
 pozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér.
 În Budapesta Király u. 13.
 Cadouri de nuntă și de ocazie se
 se află exclusiv numai în depozitul
 de fabrică din Bémer-tér.

Am onoare a atrage atenția firmelor de
 negoț de grâne și a publicului agricultor
 cu apropierea erei de treierat asupra
Institutului meu de
împrumutat saci.
 Prețurile de împrumut a sacilor sunt foarte
 moderate. Țin în magazie spre vânzare sa-
 curi și ponve de calitate și mărimi diverse.
 Cu toată stima:

Braun Miksa,
 Arad, Boros Béni-tér 1 (casa Ispravnic).
 Telefon 104. Telefon 104.

La comandă de 6 borcane le trimite porto
 franco
HOFFMANN
 Prăvălie de haine pentru domni, băieți și copii
 TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS
 Skudier-tér nr. 5.
 Un borcan cu esență cum trebuie folosită,
 costă 1 coroană.
 La cei ce să angajează să vândă să dau pro-
 cente mari.
 În decurs de opt zile, fără dădere,
 care depășește bădăra cu rădăcină cu tot
 neîntrecut în timpul prezent,
Crema pentru bădăra!

Inchiriere de hotel și ospătărie

Incunostiințez onoratul public din loc și
 jur că am închiriat

hotelul și ospătăria
„PROKOPECZ“
 de lângă gară,
 pe care o conduc mai departe. Deoarece
 năzuința mea e ca onorații mei oaspeți să
 fie totdeauna mulțumiți, cer sprijinul și păr-
 tinirea tuturor.

Horváth Sándor
 hotelier și ospătar.

GUMMI!
 Fabricațiune de specialitate adevărată
 franceză și americană în ambalaj
 original.
 Recomandată de medici!
 Siguritate necondiționată!
 Prețul în valoare de coroană duzina
 cu 2, 4, 6, 8, 10, 12.
 Noutate de origine americană până
 acum neîntrecută!
„Silk Finish
Nevertear“
 Tinde siguranță completă în urma în-
 tinderii și fineții extraordinare. —
 Prețul 10—12 cor.
 Douts-americans duzina cu 6, 8, 10 cor Preservativ
 feminine „Pecssarium oclusivum“, după profesorul
 Mensinga la ordin medical. Prețul dela 3—5. cor.
 Adevărate spongii franceze de siguranță preservativă.
 Prețul: duzina 6—12 cor.

Nou! Anto vaginal spray: cel mai
 sigur și mai potrivit preser-
 vativ feminin ca specialitate Mu te mii de dec-
 larațiuni recunoșcătoare! Prețul 15 cor.

Feritivă! Nu vă lăsați a fi influențați prin
 marfă mai ieftină, pentracă scopu-
 lui corăspund în adevăr numai preservativele
 originale americane!!!

Brăul „Diana“ legătoare pentru period.
 Legătoare pentru pantece
 buric, sau contra durerilor de stomac.
 (Serviciu feminin.)

Ciorapi de gumi, contra lărgiri vinelor,
 umflăturii picioarelor,
 precum și la picioarele copiilor.
 Tot felul de recuzite igienice trebuincioase la
 îngrijirea și comoditatea bolnavilor. Pe lângă
 prețuri originale de fabrică.

Cel mai nou catalog se trimite gratis
 în plic închis și în mod secret.

Se capătă la fabrica de legătoare medicale din

Keleti J. Budapest, IV,
 Koronaher
 czeg-u. 17—18

Cei ce se provoacă la anunțul acesta capătă
 20% rabat.

De închiriat

se află un atelier pentru pregătirea de haine
 bărbătești în comuna Tinca (Tenke, comit.
 Bihor) cel mai frumos loc, cu judecătorie
 cercuală, cu o împrejurime mare. Taxa de
 închiriere 280 floreni, pe un an. Pentru in-
 formațiuni a se adresa la

Schwimmer Ignác,
 Nagyszalonta.

Croitorie elegantă de haine bărbătești.

Inokai Tóth Lajos
Arad, Palatul Neumann

Stofe de prima calitate englezești. In-
 special

== Croitorie pentru preoți. ==

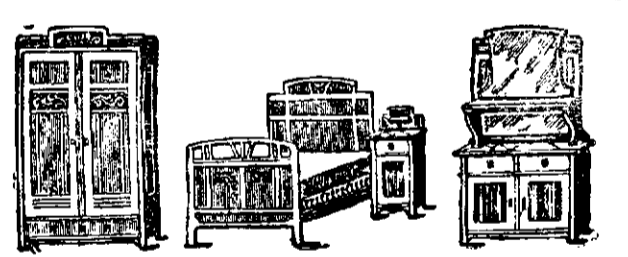
Reverenzi, pardesiuri și alte haine la co-
 mandă ori gata.

Iși recomandă bogatul magazin care
 este primul în Arad.

— — — Prețuri moderate. — — —

Doamnelor!
 CREMA LOTUS este cea mai bună și mai
 nestricăcioasă alifie pentru înfrumșetare, in-
 trebuindu-se atât ziua cât și sara. Delātu-
 ră totfelul de pete, precum: pistrii, pete de
 ficat, casuri și buburuze, beșicătură și pre-
 ciugiuni.
 Fața primește o culoare frumoasă și curată,
 SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are
 miros plăcut și se poate întrebuița și fără
 cremă.
 PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare
 albă, roză și galbună. Pregătută după metoda
 americană, un mijloc de înfrumșetare înafen-
 tiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor
 mai în etate, pentrucă delătură încreșturii și
 redă o față tină.
 .. Crema Lotus Cor. 1.—
 Prețul: Sapunul „ „ „ „ „ 1.—
 Pudra de floare Lotus, flacon mare „ 2.—
 „ „ „ „ flacon mic „ 1.—
 Magazinul principal: în grănatia de pălării
 pentru doamne:
A „Párisi nőház“,
SZEGED, Iskola-ut 13 sz.
 Comande din provincie pe lângă rambursă.
 Vanzătorilor prețuri scăzute.

Fabrică de mobile.
 Cel mai ieftin isvor de a procura mobile
 e în **TIMIȘIORA.**

Mare magazin cu tot felul de mobile
 pentru mirese, dormitoare,
 saloane, cafenele, hote-
 luri etc., dela cele mai simple până
 la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru
 biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea
 meselor de biliard după desemne date sau
 planuite și desemnate de mine; nu altcum
 și tot felul de lucruri și mobile pentru edi-
 ficii cari aparțin branșei măsuritului.

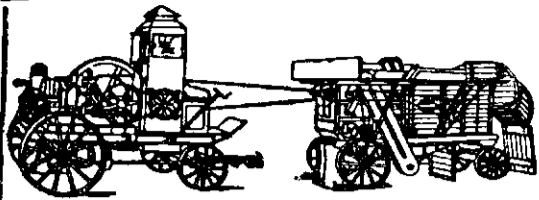
Onoratul public poate fi sigur de lucruri
 solide și serviciu prompt.

**Mobile se dau și pe lângă preț plă-
 tibil în rate lunare.**

În așteptarea comandelor, rămân
 cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT
 fabricant de mobile în

Temesvár Oravicza
 Gyárváros, 3 király-u. 6. Pé-utca.

SCHMIDT FRIGYES és TÁRSA.

Atelier de repararea
mașinelor și de lăcătușerie, provăzut cu putere electrică.
Nagyvárad Hattyu-utca nr. 2.

Pregătim tot felul de lucrări, cari se țin de bransa noastră; astfel de exemplu: **Lumini electrice, porți de pompă, îngrădiri la bolte de morți și orice lucrări de relief și gustos mod.** Pregătim apoi și reparăm și prevedim din nou: **tot felul de mașini de economie, instrumente de economie, instrumente de aranjamente de moară, Transmisii, mașini de vapor, etc.** Acestea din urmă, ca măiestri mașiniști, ce luăm pe răspunderea noastră.

Mai ales punem mare pond pe îmbunătățirea mașinelor de tipografie și mutarea tipografiilor, fiindcă SCHMIDT FRIGYES, membrul firmei, a servit 14 ani de-a rândul în fabrica de mașini alni Wörner J. és Társa din Bpesta.

Au sosit becurile sistemul cel mai nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100
lumini pe oră 3 flori.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre,
indeprindere de sticlărie (Hotelul „Pannonia“).

FONDAT IN
ANUL 1860.

MÜNZI. ARAD.

TELEFON DE
STAT NR. 213.

Magazin de rufării și pălării. ☉ Furnisorul corpului ofiteresc a regimentului 33.

Țin în asortiment foarte bogat de diferite rufării, albituri **pentru studenți în internate, institute militare** ori case particulare și se pot cumpăra la mine în prețuri și condițiuni foarte avantajoase.

Magazinul meu este în cercuri largi recunoscut prin solidaritatea articolelor și ieftinătatea prețurilor lor.

In galantarele noastre sunt totdeauna expuse lucruri nouă.

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmeticiuri franțuzești și englezești.

Telefon-nr 469.

Telegr.-adr.: „Grünor-Varga“

Grünor és Varga Szeged

Cheque-cont la Posta Ungară 16.303. la cea Austriacă 99.403. -- Giro-cont la Banca Austro-Ung.

Manufactura de cânepă, in și justă.

Tot felul de ștreanguri de cânepă, - ștreanguri de sârmă, - Gurtuni, - vadră din cânepă, - ață de țesut (sfoară), - cânepă și călți, - Dresni-saci, poneve, pânză jută pentru pachetare. Articoli pentru economii: ștreanguri pentru căruțe, mreajă de acoperit caii, hamace (pat).

SPECIALITATE: Mrege, leagăn pentru copii, legături pentru snopi.

Hopp Károly

cancelarie tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și ezecții: Pentru prevedere cu apă și iluminare ^{precum} pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Inștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din loc și jur, că în locuința mea din strada Bercsényi, nr. 8 Arad efeptuesc tot felul de

planuri de zidărie

pe lângă prețurile cele mai reduse.

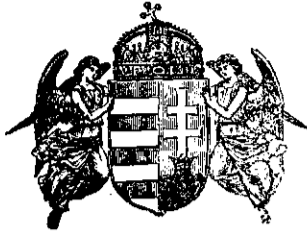
Insemnez că în urma praxei mele continue de 32 ani, mă nizuiesc ca în totdeauna să câștig îndestulirea onoratului public doritor de a zidi. Nu sunt membrul nici unei societăți și tot felul de zidărie o efeptuesc cât mai curând.

Cerând sprijinirea, sunt cu profundă stimă:

Horváth József, măestru zidar.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

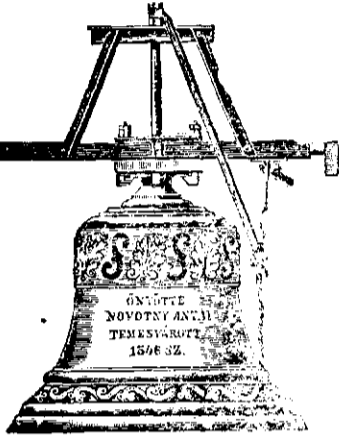

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dînsul inventate, și premiate în mai multe rinduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-curanții ilustrate gratis.

Mașini pentru stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși întrec atât în privința lucrării, precum și a durabilității orice fabricate de până acum. Nu face risipă în materie și e ușor de mannat de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut cu totul din aramă, supus probei, trimitem de bucata cu preț de 45 coroane.

La comanda de odată a 10 bucăți un scăzământ de 5%. Pentru fiecare bucată 5 ani garanță, se pot comanda exclusiv la noi fabricanții.

Pregătim orice fel de cazane de orice sistem pentru fierberea rachinului, cu aparat de recorie după plac, sau după sistemul inventat de noi, prin care câștigăm cu 20% mai mult rachiu și mai gustos decât până acum. La comandă trimitem cădări pentru licitare sau de orice fel.

Lucrările de aramă le efectuăm iute și punctual. La comanda ne rugăm dacă se poate a ni se trimite deseneuri și măsurii.

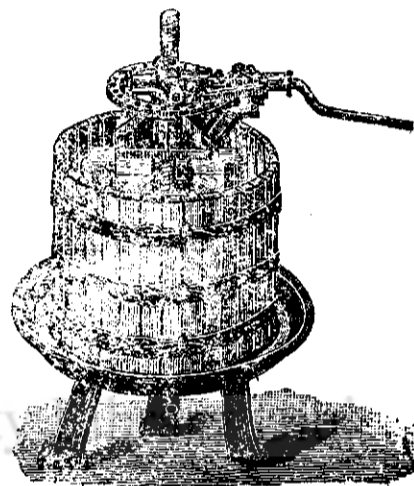
Szijasrtó Testvérek, arămari

depou pentru fabricare și reparaturi de stropitoare în Kecskemét.

Kovács Soma și soțul, Arad

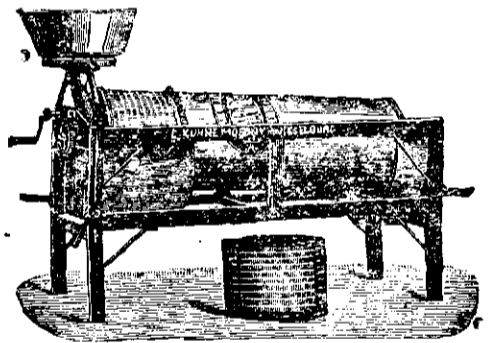
magazin de mașini de agricultură, de aranjamente diverse: speciale și pentru pivniță.

Reprezentanța singură a fabricantului KÜHNE E. din Moson.

Pompe de vin, site, mașini de vinărie, ciururi, mașini de ales neghina, plugiuri sistem Sack, mași de sămănat originale Drill »Hungaria« și de »Moson«.

Recvizite de moară, unelte, țevi de gumă, fântâni.

HAINE pentru copii
Albituri pentru dame!
ȘORTURI!
Blouse
en gros — Export — en detail.

FRANK & BERG, Versecz.

„La Fortuna“. Andrassy-ut (Casa proprie). „La Fortuna“.

Cea mai mare casă de comerț în Ungaria de sud!

Cea mai ieftină casă de comerț!

Oferă pe lângă magazinele colosale un mare asortiment pentru ales de articole solide și bine lucrate ca:

Sorturi, Albituri de Dame, Juponi de Cloth, Luster și Flanel.

Pe lângă prețurile de fabrică uimitor și recunoscut de modeste.

Sorturi de băieți din pânză și „Cöper“.

Sorturi de copii mai mici din tot soiul de stofă cum: Cöper, Creton, Cloth, Luster, Batist și Zephir.

Sorturi de fetițe, Facon „Reform Fortuna“, Forma apărută cu marcă. În prelucrare elegantă și eminent cusute.

Sorturi de dame în 130 de Facon-e dela 44 bani până la 1-30 Cor.

Sorturi de casă în două părți late și frumoasă cusute cu fir à 68-80 bani.

Sorturi de „Cloth“ cu Volant și fir à 60 bani.

Sorturi de damă „Cloth“ în prelucrare cea mai elegantă cu peste 100 de Facon-e cu asortiment foarte mare și mereu variat à 60 bani până în 2-80 cor.

Sorturi de Batist } albe, foarte drăguțe cu broderii, colțuri și croșetării, à 50 bani până la 1.20 cor.

Sorturi de Helveția de Batist, albe, toate pline de croșetării, o prelucrare admirabilă, foarte durabile, à 1-20-2-80.

Sorturi de dame »Reform« ! în prelucrare elegantă, foarte bună din „Cöper“ foarte bun și cu culoare veritabilă. 1-80-2-80 cor

Jupon de Cloth în asortiment mare și mereu variat cu ajour și volante croșetate dela 2-80 cor. în sus.

Jachetele noastre de desupt Chloth și Șorțele se bucură de o mare, durabilă popularitate în public din care cauză am fost nevoiți de a mări încă odată această divizie de mărfuri.

Revanzătorii primesc la dorință mostre.

Dacă nu se potrivește ceva, se poate trimite înapoi.

Primim zilnic multe comenzi ulterioare și scrisori de recunoștință

Principiul nostru este: Numai marfă nouă, solidă, facon eminent, material bun preț fix cu »Fortuna«.

Nu trebuie să comandați din Budapesta.

LIPP DEZSŐ

intreprindere de točilărie ♦ GYÖR ♦ strada Kazinczy nr. 18.

Mare magazin de briciuri englezești de cea mai bună calitate, briceaguri de Sollingen, foarfece pentru cusut, croșetat, unghie, croit, păr și barbă. Mașini pentru tunsul părului și bărbii. Mașini automate de ras cu siguranță etc.

Primesc točilăria și ascuțirea tuturor obiectelor de mai sus pe lângă prețuri ieftine.

Pentru un nou brici garanță de un an!

Comande din provincie se efectuează prompt și la moment.

Canforii și medicii au favoruri.

FABIÁN SZANATORIUM SÓSBORSZESZ

30 filléres, 1 koronás és 2 koronás üvegekben.
Megrendelhető: FABIÁN LAJOSNÁL GYULÁN
5% A „JÓZSEF FŐHERCEG SZANATORIUM EGYESÜLET” JAVÁRA

Câți suferitori sunt
cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și
abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale
de recunoștință adevărate, că contra durerii de
muschi, rupere
și la alte dureri porvenite din răceală
unicul medicament mântuitor și de dureri atințeri este
Spiritul vin galic de sanatorium a lui Fábian
Se poate comanda la **Fábian Lajos, Gyula** (cottul Békés)
în comande de 30 fill., 1 cor. și de 2 cor.
Comande prin poștă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

Forte-pianuri și pianine vestite în toată lumea,

mechanică engleză, se capătă cu cele mai moderate prețuri recunoscută de cea mai bună măestrupian din Viena la firma

Reményi Mihály

liferantul de muzicalii la academia reg.
în Budapesta, strada Király nr. 58
lângă „Academia ungurească de muzică”, care acum se edifică.

Reperaturi și stimulări de pian execută pentru capitală și provincă numai prin cei mai esperți și desteri măestrii și pe lângă garanță cu prețurile cele mai moderate.

Forte-pianuri vechi și folosite le schimbă cu noi.
Mare deposit de harmonii europene și americane.
— Prospecte gratis și franco. —

Vederea cea mai puternică
se poate avea numai cu ajutorul
sticlei de cristal
ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștiențioasă cu prețurile cele mai ieftine la firma
HAHN TESTVEREK
Telefon 149. în LUGOJ Telefon 149.
Comandele cu poștă se efectuează precis și prompt.

Cataloge de gramofon gratis și franco.

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT ȘI CAFENEA. — In centrul orașului.

Központi Szálloda — Hotel Central
Telefon 89L. ARAD Telefon 89L.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări franceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomodate pentru diferite societăți sunt la dispoziție în toată vremea.

SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. — Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprrijinul on. public îl cere cu toată stima
Rónai János, hotelier.

Serviciu escelent!

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică în drumul Buziașului în fața casei de vamă. **KNOTT JOZSEF** Cancelaria de zidire: Telefon-nr. 119.

In fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu cercetat cu toată încrederea.

Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branse și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vâlae, petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mari și mici, conduceri de ape, vaduri, podimentare de teras, prevederea pe din jos a păreilor cu table de mozaic, precum și cu table de cement în diferite colori.

Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.
Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferesc garanție.
La dorință servesc bucuros cu planuri și pleniminare de spese.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier
Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurăietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile dricurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7 "

PRĂVĂLIE DE FLORI

a lui SCHVEFFER EDE
ARAD, palatul Minorităților.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și cununi după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

— Serviciu prompt. —

1902. La expoz. agr. din Pozsony: 1 med. de aur. — 1901 expoz. Timișoara, 1 diplomă.

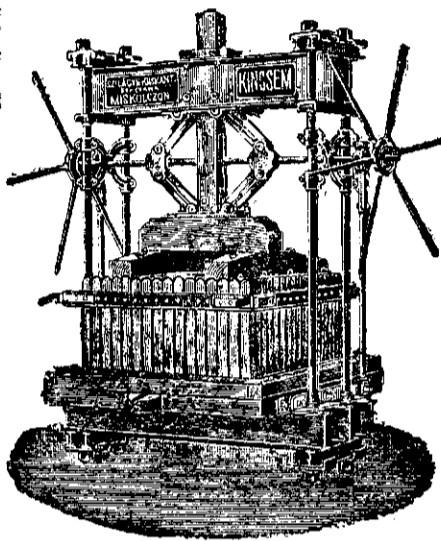
PRESSE DE VIN

Cele mai nouă și sistematice prese de vin „Kossuth”, „Kinesem”, Hegyalja și Acelor-ös pentru viticultura maghiară.

Cele mai nouă sistematice prese cu site duble pentru presare mare

Calitate superioară: mustul nu atinge niciodată părțile de fier! Manipulare simplă! Mari puteri dezvoltate! Tökölly-ul se va putea lua într-o bucată și deodată afară! Un om e suficient la manipulare.

Zdrobitoare de „Villám”, cele mai nouă mașini centri-struguri și de boabe „Villám”, fugale de boabe și zdrobit.

1902 expoziție de vinuri: Eger I. premiu, med. de aur și diplomă.

— Prețuri ieftine! —

SZILÁGYI ÉS DISKANT

fabrică de mașini, Miskolcz.

CATALOG
DE PREȚURI
GRATIS!

Pressele noastre de vin se pot vedea în hale de vin a expoziției din Pécs.

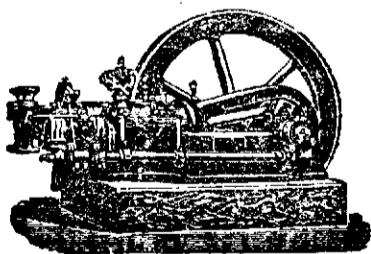
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrásy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuăm și dregerea conștiențioasă

de locomobile, mașini stabil și de trierat, motoare

Pregătim răsugite de cucuruz nouă și după modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini pentru economie. — Cele trebuincioase pentru mori, precum și transmisii și roțile pregătim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de motoare de gaz, petrolu și benzin.

Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal, arangeată pe motor de vapor.

ARAD, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

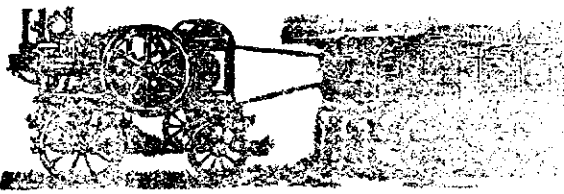
Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin, a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

Cele mai bune provisiuni de mașini de treierat din lume.
Deplină responsabilitate pentru excelența trierare.

Se pot folosi între case acoperite cu paie și fără permisiunea autorităților.

Distins cu 12 de premii

Recomandă pe lângă deplină responsabilitate și pe lângă prețurile cele mai avantajoase în rate anuale de 3—5 cecuri mai simple și cele mai perfecte

provisiuni de călcat cu motor

din motor, precum cele mai perfecte

fecte motoare cu benzin-petrolin sau oleu de minerale.

Kállay motortelepe Budapest, Nagymező-utcza 43.

Numai în această colonie se pot găsi renumitele

motoare cu benzin, petrolin și oleu de minerale,

provăzute cu instrumente de stropire, ce se pot vedea, foarte acomodate pentru scopuri economice și industriale. Tot așa și provisiuni de treierat cu locomobile de benzin și cu electricitate.

Mare capacitate de muncă. — Prețuri ieftine. — Cele mai puține spese pe zi. Cine voește se cumpere motoare ieftine de construcție admirabile să se îndrepteze cu încredere către această firmă de specialitate. Ca să putem răspândi cât mai mult motoarele noastre primim în schimb mașini de vapor folosite.

Fii băgători de seamă la adresa exactă

KÁLLAY motortelepe Budapest, Nagymező-utcza 43
 — Cataloge gratuit și franco. —

Un talp 9 cr.
 O halbă bere de curte 14 cr.

Avis!

Avis!

Cu deosebit respect aduc la cunoștința distinsului public, că **berăria orășenească de sub teatru**

am luat-o în arândă

și acea voi ajusta conform tuturor recerșințelor moderne. Din ziua aceasta voi avea cea mai excelentă bere de Kőbánya a primei societăți ungurești pe acțiunile așa numită

BERE DE CURTE

apoi vinurile de sub podgorie de cea mai bună calitate. Cuina pe lângă prețurile cele mai ieftine totuși va corespunde cerințelor moderne.

Cu deosebită stimă: **Kánya Géza.**

Un talp 9 cr.
 O halbă bere de curte 14 cr.

Lösch József

fabrică de mașini de agronomie

BÁCS-TOPOLYA

Recomandă

mașina de **HUNNIA** cu două sămănat rânduri.

Fabricație ungurească!

Poftiți și cereți înviațiuni asupra prețurilor.

Fempel E. Pancsova.

Espectează tot felul de mașini originale de prima calitate, d. e.: garnituri de îmblățit, ciure, grape, tăietori de tullei, mașini de sfărâmat, teasc de struguri, ș. a., ș. a.

Mai departe își recomandă magazinul cu **biciclete** cea mai bună fabricație, și **mașini de cusut**, precum și tot felul de părți alcătuitoare de biciclete și mașini de cusut.

Singurul reprezentant al mașinei de spălat **JOHNS.**

În atelierul meu aranjat cu putere motorică primesc pentru reparațiuni tot felul de mașini originale, precum și mașini de cusut cu prețurile cele mai moderate.

Distins cu medalia de aur la expoziția universală din Timișoara în anul 1907.

Cel mai mare atelier de corsete al industriei casnice din Ungaria de sud.

LAMPÉL REGIN

Temesvár-belváros Zápolya-utcza 1.

Filiala: Szatmár-németi.

Depozite de modele pentru comandă: Nagy-Becskerek, Zilah, Gyulafehérvár, Lugos, Nagybánya, Petrozseny.

Recomand corsetele mele după măsură, lucrate după industria de casă în atelierul meu fason și executarea cea mai modernă, precum și dreptătoare corsete și bandage de pânze tot așa și corsete pentru fâșii neproporționate lucrate, după precerșințele igienice. Se efectuează preparaturi, curățituri și transformări.

O păpușă pentru probă
 numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătorul de păpuși de probă

VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körut 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Proț-curent gratis! Reparare de păpuși!

Vânzare en gros și en detail.

Slănină maghiară de prima calitate afumată, sărată, grosă și albă ca zăpada. Se manipulează curat, igienic. Greutatea unei părți e dela 35 până la 70 Kilograme. E foarte bună pentru servitorime de țară, muncitori, secerători și la tot felul de lucrători. Prețurile sunt foarte moderate. — Afară de aceasta:

Cărbuni pentru treierat, oleu și unsoare de mașină.

Cânepă de prima calitate și sacuri și pânze foarte bune.

Oleiu de trăsuri.

Gunoiu artificial pentru îngunoirea terenului de toamnă.

Materie de zidire.

Sare, sare de vite în presă și formă de praf.

Teate acestea sunt spre cumpărare la

Aradvármegeyi Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet — în Arad.

Și membrii cari nu iau parte din reuniune, vor fi serviți în modul cel mai bun pe lângă prețurile cele mai moderate.

☉ **Acuma a sosit** ☉

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

≡ **Prețul unei sticle 2 coroane.** ≡

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

incercat de atâtea ori cu succes.

≡ **Prețul unei sticle 80 fileri.** ≡

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

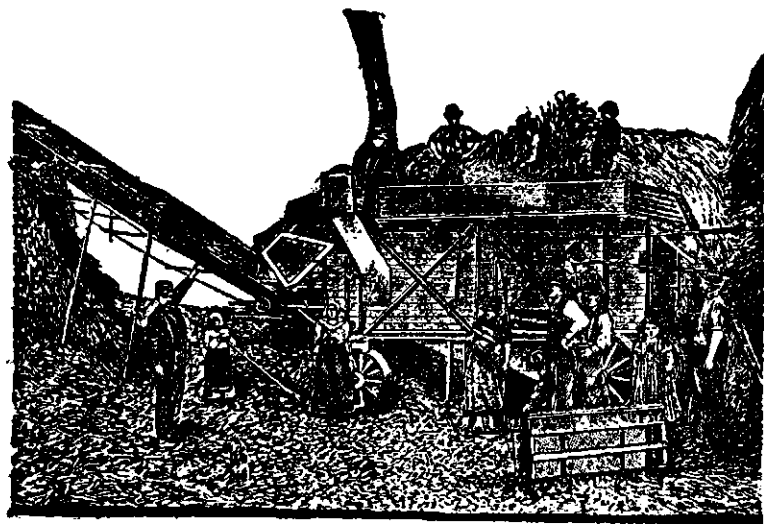
Nr. telefon 331.

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferești de biserică,
pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbitor de artă
și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut în atelierul meu fereștile bisericilor romano-catolice din **Bács-Almás**, a celei din **Nickine**, din **Grediște**, **Bácskula** și **Bodajk**, a celei **greco-orientale** din **Ujvidék**, la cari mă provoc, că și la parochii, cari au lucru distins din parte-mi.

Harfmann Jakab

fabrică de mașini de economie

≡ **UJVERBÁSZ.** ≡

Recomandă renumitele sale instrumente noi

de absorbarea pravului

de mașini de treierat.

≡ **Poftiți și cereți ofert de preți.** ≡

Concesiune ungurească.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public
că am deschis

în Arad, Nagyvárad-ut nr. 3.

un atelier de pantofărie

care corespunde epocii moderate.

Studiile mele făcute prin orașele multe din străinătate mă aduc în plăcuta poziție de a li-fera prea stimaților mei clienți cele mai cu gust și frumoase opere pe lângă cele mai moderate prețuri.

Pun mare pond și de tot felul de renovații.
Pentru comande rog cu toată stima:

Wagner István, pantofar

Telefon 551.

Recunoscut ca cel mai bun.

Telefon 551.

Imprumut de BANI

pe **casă** și **pământ** până la cele
mai înalte prețuri solvibile și în **rate**
mijlocește pe

10, 15, 25, 35, 41, 50 de ani

KLEIN JÓZSEF Arad, str. Radnai 10.

Reprezentantul casei de păstrare din Sibiu,

unde sunt de vândut pe lângă prețuri moderate și favorabile de solvit următoarele case private și de închiriată anume **Lóvész-u. 3a.** cu etagiu. **Lipót-u. 12a.** **Lipót-u. 13.** **Lehel-u. 19**, căși parter, și în **Micălaca nouă** lâng: motor casa nrul 440, care ca edificiu nou cu 3—4, eventual 5 chilii, cuină, cămară și scaldă se vinde în rate pentru 6500 cor.